

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี
จังหวัดสมุทรปราการ

ปริญญานิพนธ์
ของ
เนตรชนก พุ่มพวง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี
จังหวัดสมุทรปราการ

บทคัดย่อ

ของ

เนตรชนก พุ่มพวง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2546

เนตรชนก พุ่มพวง. (2546) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุมปรินญาณินพนธ์ : อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ , รองศาสตราจารย์ เวนนี กริทอง

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามตัวแปรดังนี้คือ ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่เรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ทักษะคิดต่อการเรียน ตัวแปรด้านครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความคาดหวังของผู้ปกครอง ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2546 จำนวน 318 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

1. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีตัวแปร 8 ตัวแปร ได้แก่ ระดับชั้นที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_{13}) บุคลิกภาพ (X_{14}) ทักษะคิดต่อการเรียน (X_{15}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{16}) สิ่งแวดล้อมทางการเรียน (X_{17}) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{19})
2. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีตัวแปร 1 ตัวแปร คือ ระดับชั้นที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_5)

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีตัวแปร 1 ตัวแปร คือ การศึกษาของมารดาระดับมัธยมศึกษา (X_{10})

3. ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 9 ตัวแปร ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง ($X_1 - X_2$) ระดับชั้นที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ 5 (X_4) การศึกษาของบิดาทุกระดับ ($X_6 - X_8$) การศึกษาของมารดาระดับประถมศึกษา (X_9) การศึกษาของมารดาระดับอุดมศึกษา (X_{11}) รายได้ของบิดามารดา (X_{12})

4. ตัวแปรที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปหาตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด มี 5 ตัวแปร ได้แก่ ทศนคติต่อการเรียน (X_{15}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{16}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{19}) บุคลิกภาพ (X_{14}) สิ่งแวดล้อมทางการเรียน (X_{17}) ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ได้ร้อยละ 71.5

5. สมการที่สามารถพยากรณ์ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -.604 + .521 X_{15} + .295 X_{16} + .107 X_{19} + .0942 X_{14} + .0834 X_{17}$$

5.2 สมการการพยากรณ์ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .405 X_{15} + .411 X_{16} + .106 X_{19} + .093 X_{14} + .076 X_{17}$$

VALIABLES RELATED TO THE FUTURE ORIENTATION OF UPPER SECONDARY
STUDENTS OF RATWINIT BANGKAEW SCHOOL IN AMPHOE BANGPLEE,
CHANGWAT SAMUTPRAKARN

AN ABSTRACT

BY

NATECHANOK PUMPUANG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master of Educational degree
in Educational Psychology at Srinakharinwirot University

October 2003

Natechanok Pumpuang. (2003) *Variables related to the future orientation of upper secondary students of Ratwinit Bangkaew School in Amphoe Bangplee, Changwat Samutprakarn*. Master Thesis, M. Ed. (Educational Psychology). Bangkok: Graduate school, Srinakarinwirot University. Advisor Committee: Dr. Pasana Chularut, Assoc. Prof. Waythanee Greethong

The purpose of this research was to study variables related to the future orientation of upper secondary students of Ratwinit Bangkaew School in Amphoe Bangplee, Changwat Samutprakarn, aimed to determine their plans for the future, based on variables of: personal data, family environment and school environment. The subjects taken in exam were 318 students, 151 males and 167 females. They were randomly sampling from an upper secondary school in Changwat Samutprakarn. The instruments were the variables related to future orientation questionnaires. The data was analyzed by The Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows:

1. There were 8 significant variables of positive correlation among students of muttayom sukka IV level (X_3) motivated achievements (X_{13}) personality (X_{14}) attitude towards studying (X_{15}) expectations of parents (X_{16}) school atmosphere (X_{17}) interpersonal relationship between students and teachers (X_{18}) and relationship between students and friends (X_{19}) future orientation at .01 level.

2. There was only one significant variable of negative correlation among students of muttayom sukka VI level (X_5) future orientation at .01 level.

There was only one significant variable of negative correlation about maternal education at muttayom sukka level (x_{10}) future orientation at .05 level

3. There were 9 significant variables that have no correlation among: male students (X_1) female students (X_2) students of muttayom sukka V level (X_4) paternal education (X_6 - X_8) maternal education at prathom sukka level (X_9) maternal education at udom sukka level (X_{11}) financial status of parents (X_{12}) future orientation.

4. There were 5 significant variables about future orientation at .01 level, affected from the most important to the least they were: attitude towards studying (X_{15}) expectations of parents (X_{16}) relationship between students and friends (X_{19}) personality (X_{14}) school atmosphere (X_{17}). These 5 variables could predict a future orientation percentage of 71.5 .

5. The predicted equation of variables about future orientation of upper secondary students of Ratwinit Bangkaew School in Amphoe Bangplee, Changwat Samutprakarn at .01 level is as follow :

5.1 In terms of raw scores is:

$$\hat{Y} = -.604 + .521 X_{15} + .295 X_{16} + .107 X_{19} + .0942 X_{14} + .0834 X_{17}$$

5.2 In terms of standard scores is:

$$Z = .405 X_{15} + .411 X_{16} + .106 X_{19} + .093 X_{14} + .076 X_{17}$$

ปริญญานิพนธ์

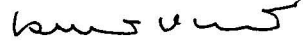
เรื่อง

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ของ

นางสาวเนตรชนก พุ่มพวง

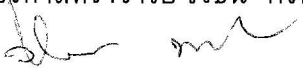
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

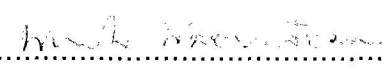
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ เดือน พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร. พาสนา จุฬรัตน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เวชณี กรีทอง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ วิลัยลักษณ์ พงษ์โสภณ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ อาจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ เวณีย์ กรีทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด และข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเมตตาอย่างสูง ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แส่นคำเครือ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว นาย กมล บุญประเสริฐ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ สาขาจิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาการแนะแนวที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดี

ขอขอบพระคุณคุณพ่อวัลลภ คุณแม่อุษาสี สมาชิกทุกคนในครอบครัวพุ่มพวงและชินวงศ์ มิสเตอร์เมาริชิไธ้ สปรัด้า คุณป้าวันดี นางสาวนาฏยานี คุ่มทอง และทุกๆ ท่านที่ให้กำลังใจ ความห่วงใย และให้ความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณพ่อคุณแม่ ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

เนตรชนก พุ่มพวง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
คำนำ.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	7
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า.....	7
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต.....	17
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	21
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	22
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	45
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	45
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
การอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	76
ข้อเสนอแนะ.....	84
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	90
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	119

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้นและเพศ.....	46
2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับชั้นเรียน ระดับ การศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา.....	66
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร	67
4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา การศึกษา ของบิดา การศึกษาของมารดา รายได้ของบิดามารดา แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ทศนคติต่อการเรียน ความคาดหวังของ ผู้ปกครอง สิ่งแวดล้อมทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับ นักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	69
5 ผลการทดสอบความเป็นเส้นตรงของความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะ มุงอนาคตของนักเรียนกับตัวแปรที่เกี่ยวข้อง.....	70
6 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาตอนปลาย โดยการวิเคราะห์การถดถอยของพหุคูณแบบ Stepwise.....	71

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เยาวชนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การเตรียมเยาวชนให้พร้อมสำหรับอนาคต จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเยาวชนจะได้รู้จักคิด วางแผน และตัดสินใจเลือกได้อย่างฉลาด มีแนวทางในการดำเนินชีวิต สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสม เยาวชนที่ดีควรมีลักษณะมุ่งอนาคตโดยต้องเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของอนาคต มีความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนดำเนินการเพื่อผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเหมาะสม (สุรพงษ์ ชูเดช.2534 : 4)

ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะของการมองสู่อนาคตข้างหน้า ซึ่งเป็นการมองที่ลึกซึ้งกว้างไกลที่จะมีผลไม่เพียงแต่ตัวผู้มองเท่านั้น หากครอบคลุมไปถึงบุคคลอื่นและสังคมมนุษยชาติที่บุคคลนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย และถือว่าเป็นจิตลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ การส่งเสริมและพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตจะช่วยให้บุคคลโดยเฉพาะเยาวชนเกิดแรงจูงใจที่จะแสวงหาคุณค่าเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้มีความสามารถมองไปในอนาคต มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างสังคมให้ดีขึ้น สังคมไทยก็จะมีประชากรที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต ลักษณะการมุ่งอนาคตยังเป็นลักษณะทางจิตใจที่สำคัญประการหนึ่ง เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในตัวบุคคลและสังคม ทั้งยังมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางจิตของบุคคลด้วยคือ สถิติปัญญา จริยธรรม (จรรยา สุวรรณทัต.2531 : 48 – 52)

เนื่องด้วยวัยรุ่นหรือเยาวชนกำลังอยู่ในระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทุกๆด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อรับสถานการณ์ใหม่ของการเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นสามารถสร้างมโนภาพแห่งตนซึ่งช่วยให้เขาได้ใช้ความสามารถใหม่ๆ ในการมองโลกจากแง่คิดของคนอื่น ไม่ใช่จากแง่คิดของตนเอง เดียวเหมือนเมื่อยังเป็นเด็กเล็กอยู่ มโนภาพแห่งตนและความคาดหวังในชีวิต เป็นงานหรือภารกิจสำหรับชีวิตในวัยนี้ และงานที่สำคัญที่สุดของวัยรุ่น คือ การมีเป้าหมายระยะยาว ซึ่งถือว่าเป็นแรงจูงใจภายในที่ช่วยให้บุคคลมุ่งไปสู่เป้าหมายสำคัญ เช่น บุคคลพยายามศึกษาเล่าเรียนเพื่อให้ได้ปริญญาหรือบุคคลใช้เวลาหลายปี เพื่อที่จะเป็นศิลปินหรือนักประพันธ์ที่ยิ่งใหญ่ เป็นต้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ ถือว่าเป็นลักษณะมุ่งอนาคตของวัยรุ่นนั่นเอง (จรรยา สุวรรณทัต.2531 : 194 ; อ้างอิงมาจาก Hall and Gardner. 1967)

จากการที่ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จำนวนรวมทั้งสิ้น 100 คน โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งใช้คำถามข้อ 1 ว่า "หลังจากเรียนจบชั้นมัธยมปลายแล้ว นักเรียนอยากเรียนต่อหรืออยากจะทำอะไร" นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตอบมากที่สุดคือ ยังไม่ได้มีการวางแผนเพื่อเป้าหมายในอนาคต 25 คน คิดเป็นร้อยละ

25 ตอบรองลงมาคือ อยากเรียนต่อ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6 และที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดคือ อยากประกอบอาชีพ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตอบมากที่สุดคือ ยังไม่ได้มีการวางแผนเพื่อเป้าหมายในอนาคต 28 คน คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาคือ อยากเรียนต่อ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4 และที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดคือ อยากประกอบอาชีพ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตอบมากที่สุดคือ ยังไม่ได้มีการวางแผนเพื่อเป้าหมายในอนาคต 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20 รองลงมาคือ อยากประกอบอาชีพ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8 และที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดคือ อยากเรียนต่อ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4

คำถามข้อที่ 2 คือ “จากคำตอบข้อที่ 1 ที่นักเรียนคิดเช่นนั้นเนื่องจากสาเหตุใด” นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตอบมากที่สุดคือ ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนหรือทำงานให้ประสบความสำเร็จ เบื่อหน่ายการเรียน ไม่อยากรับผิดชอบ 25 คน คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมาคือ ต้องการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6 และที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดคือ ต้องการงานเพื่อมีรายได้ใช้จ่ายในครอบครัว 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตอบมากที่สุดคือ คิดว่ายังไม่จำเป็นต้องคิดวางแผนเรื่องอนาคตในตอนนี้ ไม่มีแรงกระตุ้นให้เรียนหรือชวนหาความรู้เพิ่มเติม 28 คน คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาคือ ต้องการเรียนสูงๆเพื่อให้มีงานที่ดีทำ มีรายได้มากๆ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4 และที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดคือ อยากประกอบอาชีพเดียวกันกับพ่อแม่ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตอบมากที่สุดคือ เบื่อหน่ายการเรียน ครูสอนน่าเบื่อ ไม่อยากรับผิดชอบหลายๆอย่างในเวลาเดียวกัน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20 รองลงมาคือ ทำตามคำสั่งหรือความคาดหวังของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ต้องการมีรายได้เลี้ยงครอบครัว 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดคือ ต้องการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มเติมนความรู้ให้มากยิ่งขึ้น 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4

จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า นักเรียนมีปัญหาในเรื่องของการขาดลักษณะมุ่งอนาคต ดังที่ สุรพงษ์ ชูเดช (2534 : 46) ได้ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึงความสามารถคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและการบังคับตนเองให้อดได้รอได้ หรือเลือกที่จะไม่รับประโยชน์เล็กน้อยในทันที แต่จะรอรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่หรือสำคัญกว่าที่ตามมาในภายหลัง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2520 : 106) เรื่องลักษณะมุ่งอนาคตของเยาวชนไทย พบว่า เยาวชนไทยที่มีอายุมากขึ้น และมีระดับการศึกษาสูงขึ้น มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำลง จากผลการวิจัยดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่าวัยรุ่นและผู้ใหญ่ตอนต้นของไทย มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วง หากประชากรไทยขาดลักษณะมุ่งอนาคต ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อสังคมในอนาคต เป็นวัยที่สำคัญที่ควรจะได้รับการศึกษา พัฒนาหรือเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่างๆ ที่มีพัฒนาการบ่มพร่องให้เหมาะสม เพื่อให้วัยรุ่นมีความพร้อมสำหรับพัฒนาการที่จะเกิดขึ้นในวัยผู้ใหญ่ต่อไป

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมกับลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ครู อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ฝ่ายแนะแนว ตลอดจนผู้ปกครองใช้เป็นข้อมูลในการวางนโยบายเพื่อพัฒนาลักษณะมุงอนาคตให้เกิดแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการศึกษาและการประกอบอาชีพต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 628 คน เป็นนักเรียนชาย 297 คน และนักเรียนหญิง 331 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 510 คน เป็นนักเรียนชาย 253 คน และนักเรียนหญิง 257 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 514 คน เป็นนักเรียนชาย 236 คน และนักเรียนหญิง 278 คน รวมทั้งสิ้น 1,652 คน เป็นนักเรียนชาย 786 คน และนักเรียนหญิง 866 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 318 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 151 คน เป็นนักเรียนหญิง 167 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1967:88:887) โดยใช้ระดับชั้น และเพศเป็นชั้น (Strata)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

3.1.1 ตัวแปรด้านส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่

3.1.1.1 เพศ

- 3.1.1.2 ระดับชั้นที่เรียน
- 3.1.1.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 3.1.1.4 บุคลิกภาพ
- 3.1.1.5 ทักษะคิดต่อการเรียน ✓
- 3.1.2 ตัวแปรด้านครอบครัวของนักเรียน ได้แก่
 - 3.1.2.1 ระดับการศึกษาของบิดา
 - 3.1.2.2 ระดับการศึกษาของมารดา
 - 3.1.2.3ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 3.1.2.4 ความคาดหวังของผู้ปกครอง
- 3.1.3 ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่
 - 3.1.3.1 ลักษณะสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
 - 3.1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน
 - 3.1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และการกระทำของนักเรียนที่สามารถคาดการณ์ไกล และเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ศึกษาแนวทางแก้ปัญหา วางแผนเพื่อเป้าหมายในอนาคตและปฏิบัติเกี่ยวกับอนาคต เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1.1 ความสามารถคาดการณ์ไกลถึงผลที่อาจจะเกิดขึ้นจากการกระทำเกี่ยวกับการศึกษา และการประกอบอาชีพ และการตัดสินใจเลือกกระทำอย่างเหมาะสม
- 1.2 การศึกษาแนวทางแก้ปัญหาและวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายเกี่ยวกับการศึกษา และการประกอบอาชีพในอนาคต
- 1.3 การรู้จักเลือกกระทำและรอคอยผลที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตเกี่ยวกับการศึกษา และการประกอบอาชีพ และมีความเพียรพยายามในปัจจุบัน เพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต

2. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง ตัวแปรที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 ตัวแปรด้านส่วนตัว หมายถึง สภาพทั่วๆ ไปของนักเรียน ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่เรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ และทักษะคิดต่อการเรียน

2.1.1 ระดับชั้นที่เรียน หมายถึง ระดับชั้นที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ในปัจจุบันใน โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.1.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาของนักเรียนที่ต้องการประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้เกิดความสำเร็จ เรียบร้อยถูกต้อง มีความรับผิดชอบในการทำงานให้ได้ผลดี มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตน

2.1.3 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะรวมของนักเรียนที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรม การแสดงออกเพื่อตอบสนองสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

2.1.3.1 ลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพรักความก้าวหน้า ทำงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ชอบการรอคอย โกรธง่าย มีความเพียรพยายามและฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อประสบความสำเร็จในการทำงาน

2.1.3.2 ลักษณะบุคลิกภาพแบบบี หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพค่อนข้างเฉื่อยชา ทำงานไปเรื่อยๆ มีความอดทน รอคอยได้ จิตใจเยือกเย็น ไม่ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ

2.1.4 ทักษะคิดต่อการเรียน หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนิสิตที่มีต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา ในด้านความสำคัญ การเห็นคุณค่าและประโยชน์ที่จะนำไปใช้ ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.4.1 ด้านความคิด ได้แก่ การเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเรียนในระดับอุดมศึกษา

2.1.4.2 ด้านความรู้สึก ได้แก่ ความชอบ ความพอใจต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา

2.1.4.3 ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม ได้แก่ กระตือรือร้นในการเรียน สนใจรับฟังเรื่องราวเกี่ยวกับการเรียนในระดับอุดมศึกษาตามสื่อต่างๆ

2.2 ตัวแปรด้านครอบครัว หมายถึง สภาพทั่วๆ ไปของบิดามารดาหรือครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดามารดา สถานะเศรษฐกิจของครอบครัว ความคาดหวังของผู้ปกครอง

2.2.1 ระดับการศึกษาของบิดา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดา ได้แก่

2.2.1.1 ประถมศึกษา

2.2.1.2 มัธยมศึกษา

2.2.1.3 อุดมศึกษา

2.2.2 ระดับการศึกษาของมารดา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของมารดา ได้แก่

2.2.2.1 ประถมศึกษา

2.2.2.2 มัธยมศึกษา

2.2.2.3 อุดมศึกษา

2.2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง หมายถึง เงินรายได้ของบิดา มารดาารวมกัน หรือของผู้ปกครองที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยในแต่ละเดือน

2.2.4 ความคาดหวังของผู้ปกครองหมายถึง ความคิด ความรู้สึกของบิดามารดาหรือ ผู้ปกครองต่อเป้าหมายทางการศึกษาที่ตั้งไว้สำหรับนักเรียน และต้องการให้นักเรียนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.3 ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สภาพการณ์ทางการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนที่มีผลต่อนักเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 ลักษณะสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่

2.3.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ การถ่ายเทอากาศภายในห้องเรียน ความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในห้องเรียน ขนาดของห้องเรียนเมื่อเทียบกับปริมาณของนักเรียน บริเวณห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวนต่างๆ เช่น เสียง กลิ่น

2.3.1.2 สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ ปริมาณของสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเมื่อเทียบกับจำนวนครูผู้สอนและนักเรียน ความทันสมัย คุณภาพการใช้งาน

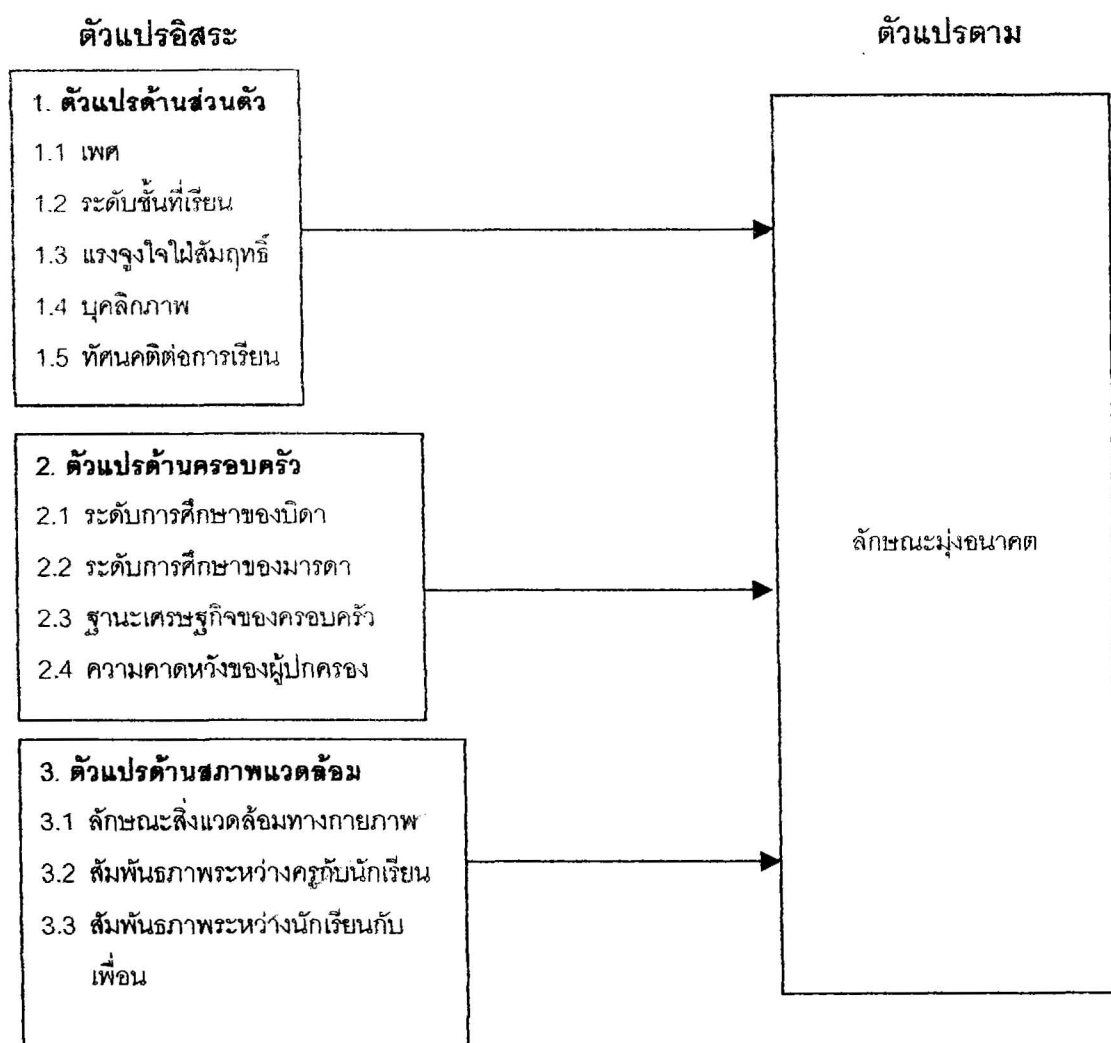
2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนและพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อครูทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ความสนใจนักเรียนของครู ความสัมพันธ์ที่ดีทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง การสร้างบรรยากาศแห่งความอบอุ่น

2.3.2.1 การปฏิบัติของครูที่มีต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรัก ความเอาใจใส่ ยอมรับความคิดเห็น และให้ความเป็นกันเองต่อนักเรียน ให้คำปรึกษา แนะนำในด้านการเรียน และด้านส่วนตัว

2.3.2.2 การปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อครู ได้แก่ การให้ความเคารพ เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำชี้แนะของครู เข้าร่วมกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย การซักถาม การแสดงความคิดเห็น และการปรึกษาครูเมื่อมีปัญหา ในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

2.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันด้านการเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใย โกลัซชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านส่วนตัว ครอบครัว และสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต ของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ตัวแปรด้านส่วนตัว ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต

1.1.1 ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต

มีด (Mead. 1971 : 175) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถของบุคคลที่คาดการณ์เกี่ยวกับตนเองในอนาคต

โรบินสัน (Robinson. 1971 : 1225-B) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง การวางแผนโครงการในระยะยาวเกี่ยวกับอนาคตของบุคคล

มิสเชล (Mischel. 1974 : 287) ให้ความหมายลักษณะมุ่งอนาคตว่า หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล และเล็งเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความต้องการได้รับผลในอนาคตที่ดีกว่า หรือมากกว่าผลที่จะเกิดในปัจจุบัน จึงดำเนินการวางแผนเพื่อปฏิบัติต่อ จากนั้นจะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติเป็นขั้นไปตามแผนที่วางไว้ เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคต

ซีกูรา (Sequra. 1975 : 5823-B) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการมองอนาคต การวางแผน และการจัดการเกี่ยวกับอนาคตที่เป็นไปได้

แลมม์ รอลฟ์ และกีซีล่า (Lamm, Rolf and Gisela. 1976 : 317) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ทักษะ ความรู้และความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่มีต่ออนาคต

เฮคฮาสเซน (สมจิตต์ เพิ่มพูน. 2532 : 47 ; อ้างอิงมาจาก Heckhausen. 1967 : 42-45) กล่าวถึงความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่าเป็นการตั้งเป้าหมายในระยะยาวของการทำงาน การคาดการณ์ไกล การวางแผนระยะยาว การมองผลที่จะส่งไปยังอนาคต รู้จักอดได้รอได้ หรืออดเปรี้ยวไว้กินหวาน

✓ ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2520 : 35) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคลซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดได้รอได้ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น รอรับรางวัลที่ใหญ่กว่าในอนาคตแทนรางวัลเล็กน้อยซึ่งได้รับทันที หรือลดบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตนเพราะเล็งเห็นผลร้ายที่เกิดตามมา หรือความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต ลักษณะมุ่งอนาคตจะตรงข้ามกับลักษณะมุ่งปัจจุบัน

✓ สงวน ช้างจักร (2524 : 44 – 48) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นกระบวนการหรือการตัดสินใจหรือแสวงหาแนวทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและนำมาซึ่งอนาคตที่พึงประสงค์

นิตยา ปิณฑานนท์ (2526 : 21 – 23) กล่าวถึงความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต โดยสรุปว่าเป็นพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยมีการคำนึงถึงผลของการกระทำนั้นๆ ว่าจะส่งผลร้ายหรือผลดีแก่ตนเองและสังคมอย่างไร ควรประพฤติหรือปฏิบัติอย่างไร จึงจะทำให้ไม่เกิดผลร้ายทั้งในปัจจุบันและอนาคต

✓ เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2527 : 15) กล่าวว่า ลักษณะนิสัยมุ่งอนาคต หมายถึงลักษณะนิสัยที่อดได้รอได้ รู้จักหักห้ามใจตนเองเพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางความสำเร็จหรือผลตอบแทนที่ยิ่งใหญ่หรือมีคุณค่ามากกว่า

พนิดา สิ้นสุวรรณ (2527 : 8) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดได้รอได้ในสภาพการณ์ต่างๆ เพราะเล็งเห็นผลภัยที่จะเกิดตามมา หรือการเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต

เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2527 : 15) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึงลักษณะนิสัยที่อดได้รอได้หักห้ามใจตนเอง เพื่อจุดมุ่งหมายปลายทางหรือความสำเร็จหรือผลตอบแทนที่ยิ่งใหญ่หรือมีคุณค่ามากกว่า รวมทั้งความสามารถในการทำนายหรือคาดการณ์ล่วงหน้าและมีความสัมพันธ์ลักษณะนิสัยความรับผิดชอบด้วย

จินตนา บิลมาศ (2529 : 27) กล่าวว่าไว้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึงความสามารถในการคาดการณ์ไกล และเล็งเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

✓ จรรยา สุวรรณทัต (2531 : 48) กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่าเป็นลักษณะของการมองสู่อนาคตข้างหน้า ซึ่งเป็นการมองที่ลึกซึ้งกว้างไกลที่จะมีผลไม่เพียงแต่ตัวผู้มองเท่านั้น หากครอบคลุมไปถึงบุคคลอื่นและสังคมมนุษยชาติที่บุคคลนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย และถือว่าเป็นจิตลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

สมจิตต์ เพิ่มพูล (2532 : 11) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่า หมายถึงความสามารถในการคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรองรับผลดีหรือป้องกันผลเสีย ตลอดจนสามารถควบคุมตนเองในการกระทำหรือ ละเว้นการกระทำบางอย่างตามความต้องการของตนเอง เพราะเล็งเห็นผลเสียที่จะเกิดตามมาทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นในภายหลัง

บุญรับ ศักดิ์มณี (2532 : 16) กล่าวว่า การมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถทางการรู้และการคิดตลอดจนการรับรู้ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต ทั้งที่เป็นเวลาใกล้ปัจจุบันหรือห่างไกลปัจจุบันออกไปทุกที่

สมดุล ชาญวงศ์ (2533 : 51) กล่าวว่า การมุ่งอนาคต หมายถึงความสามารถในการคาดการณ์ไกล และเล็งเห็นผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรับผลดี หรือ แก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

สุรพงษ์ ชูเดช (2534 : 46) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึงความสามารถคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและการบังคับตนเองให้อดได้รอได้ หรือเลือกที่จะไม่รับประโยชน์เล็กน้อยในทันที แต่จะรอรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่หรือสำคัญกว่าที่ตามมาในภายหลัง

สุพล วังสินธุ์ (2534 : 31 – 35) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่า หมายถึงความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แม้จะเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ ก็ไม่ย่อท้อมีความกระตือรือร้นที่จะฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหมดโดยมุ่งที่จะให้เกิดผลสำเร็จในชีวิตตามความปรารถนาในอนาคตเป็นหลัก ยอมรับความลำบากในปัจจุบันเพื่ออนาคตที่ดี

กนกวรรณ ชุ่มใจ (2535 : 37) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่า หมายถึงเป็นการมองสู่อนาคตของบุคคลโดยผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตเป็นผู้ที่สามารถคาดการณ์ไกลและตัดสินใจเลือกกระทำอย่างเหมาะสม หาแนวทางแก้ปัญหาและวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต รู้จักการปฏิบัติให้เกิดการอดได้รอได้และความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต

จักรวาล ภูวนันท์ (2537 : 38) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่า หมายถึงเป็นลักษณะของการมองอนาคตของบุคคล การคาดการณ์ไกลการวางแผนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายในอนาคตและสามารถตัดสินใจเลือกอย่างเหมาะสม มีความเพียรพยายามเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และอดได้รอได้เพื่อความสำเร็จในอนาคต

จากความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตที่รวบรวมไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นการมองอนาคตของบุคคล ซึ่งผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตนั้นจะเป็นผู้ที่สามารถคาดการณ์ไกล วางแผนเพื่อเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต มีแนวทางในการแก้ปัญหาและสามารถตัดสินใจเลือกกระทำได้อย่างเหมาะสม มีความเพียรพยายามและอดได้รอได้ เพื่อความสำเร็จในอนาคต

1.1.2 ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต

ไรท์ (Wright. 1975 : 298) กล่าวถึงความสัมพันธ์ลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า ผู้ที่มีลักษณะนี้สูงจะเป็นผู้ที่จะสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย และเป็นผู้มีจริยธรรมสูง

โคลเบอร์ก, มิซเชล, ไรท์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. 2520 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Kohlberg. 1964 ; Mischel. 1975 ; Wright. 1975) กล่าวว่าผู้ที่ลักษณะมุ่งอนาคตสูงสามารถ ระวังหรือชลอการบำบัดความต้องการต่างๆ ของตนได้ ฉะนั้นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง คือ ผู้ที่สามารถ ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะและไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย จึงเห็นได้ว่าผู้ที่มี ลักษณะมุ่งอนาคตสูงจัดเป็นผู้มีจริยธรรมสูงด้วย

เรย์เนอร์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2530 : 167 ; อ้างอิงมาจาก Raynor.1978) ได้กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะที่แยกพลังผลักดันให้ กระทำกิจกรรมต่างๆ ในปัจจุบันอย่างขยันขันแข็งที่สุด ถ้าผลงานนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของผลประโยชน์ที่จะได้ รับในระยะยาว เช่น ขยันเรียนหนังสือในปัจจุบันเพื่อจะได้งานดีมีชีวิตก้าวหน้าและสบายในอนาคต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม (2520 : 37) กล่าวถึงความสำคัญของ ลักษณะมุ่งอนาคตว่า เป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดี และเป็นลักษณะหนึ่งซึ่งจะทำให้บุคคลมี ความเพียรพยายามต่อสู้อุปสรรคเพื่อความเจริญของตนเองและประเทศชาติ

จรรยา สุวรรณทัต (2531 : 50) กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตว่าเป็นลักษณะ ทางจิตใจที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง และเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลในตัวบุคคลและสังคมซึ่งลักษณะนี้ยัง มีความสัมพันธ์กับลักษณะจิตอื่นๆ ของบุคคลด้วย ที่สำคัญคือสติปัญญาและจริยธรรม

บุญรับ ศักดิ์มณี (2532 : 7 – 8) กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตว่าเป็นการ คำนึงถึงอนาคตและควบคุมพฤติกรรมไปสู่แนวทางนั้นๆ ทำให้บุคคลสามารถปรับวิธีการและเป้าหมายให้ถูก ต้องและสัมพันธ์กัน ซึ่งจันทนา นนทิกร (2533 : 32 – 33) กล่าวว่าบุคคลที่มีเป้าหมายหรือมีการกำหนดสิ่งที่ ต้องการไว้ล่วงหน้าที่ชัดเจนย่อมมีความตั้งใจและใช้ความพยายามอย่างจริงจังในการกระทำพฤติกรรมเพื่อ ให้บรรลุเป้าหมายในอนาคตซึ่งเป้าหมายจะมีหน้าที่สำคัญ 2 ประการ ที่เป็นพื้นฐานของแรงจูงใจที่มุ่งตรงไปสู่พฤติกรรม คือ

1. เป้าหมายจะกำหนดแนวทางการตัดสินใจว่าควรจะใช้ความพยายามเท่าใดในการ ทำงานนั้น
2. เป้าหมายมีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมต่อการทำงานโดยต้องตระหนักถึงความ สำคัญ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่นๆ (2529 : 100) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มุ่งอนาคตและ สามารถควบคุมตนเองได้ดังต่อไปนี้

1. สามารถคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของอนาคตและตัดสินใจเลือกกระทำอย่าง เหมาะสม
2. หาแนวทางแก้ปัญหาและวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายในอนาคต
3. รู้จักการปฏิบัติให้เกิดการอดได้รอได้อย่างเหมาะสม

4. สามารถให้รางวัลและลงโทษตนเองเมื่อกระทำไม่เหมาะสม

✓ จากความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตที่รวบรวมไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดีมีจริยธรรมสามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีเป้าหมายในชีวิต มีการวางแผนเพื่ออนาคต มีความเพียรพยายามเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต

✓ 1.1.3 ปัจจัยที่ส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคต

เคย์ (ดวงเดือน พันธมนาวิน ละเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. 2520 : 36 ; อ้างอิงมาจาก Kay. 1950) เชื่อว่า บ่อเกิดของลักษณะมุ่งอนาคตนั้นอยู่ที่ลักษณะความมั่นคงทางสังคมของบุคคล การที่เด็กจะเรียนรู้ว่า ควรอดใจรอ นั้น ส่วนมากจะเกิดในครอบครัวฐานะปานกลางและฐานะสูงเท่านั้น เพราะครอบครัวฐานะยากจนย่อมไม่สามารถจะหาสิ่งของให้เด็กตามสัญญาได้มากนัก ทำให้เด็กขาดความเชื่อถือเกี่ยวกับอนาคต นอกจากนั้นการประสบความสำเร็จด้านต่างๆ ในชีวิตก็เป็นสิ่งที่เคย์ เชื่อว่าจะช่วยให้บุคคลนั้นมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง ทำให้บุคคลเกิดความมานะพยายามในการที่จะทำสิ่งต่างๆ เพราะมีความหวังว่าจะทำให้สำเร็จดังที่เคย์ประสบมาแล้วฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคต จึงเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมนั่นเอง

พรณี ชูชัย (2522 : 21 – 23) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคตดังนี้

1. เด็กต้องได้รับแรงเสริมในทางบวกจากครู คือ ครูจะต้องเป็นผู้ชี้แนะนำช่องทางให้เด็กรู้จักตั้งเป้าหมายหาแนวทางเลือกสำหรับชีวิตจริงๆ มิใช่เพื่อฝัน
2. ในการเรียนการสอน ครูต้องกระตุ้นให้กำลังใจและส่งเสริมให้เด็กคิด คือครูต้องมีกิจกรรมการสอนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต เด็กจึงจะมีลักษณะมุ่งอนาคตด้วย
3. เด็กจะต้องได้รับการยอมรับความคิดเห็น คือ ในการแสดงความคิดเห็นในลักษณะมุ่งอนาคต ซึ่งแฝงไว้ด้วยค่านิยม การประเมินผลของครูจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีความมั่นใจในความคิด และแสดงออกในรูปพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน สิ่งเหล่านี้เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องเอาใจใส่ดูแล โดยให้หลักจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้อง
4. ครูควรจัดสิ่งแวดล้อมภายในการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจกล้าตัดสินใจให้โอกาสเด็กคิดแก้ปัญหา ทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองและอยู่ภายในบรรยากาศที่อบอุ่นซึ่งจะเป็นแนวทางที่ส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กได้ดี

✓ ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม (2520 : 106 – 110) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากใช้เหตุผลมากและลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายนั้น สัมพันธ์กับการมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงของเด็กอย่างเห็นได้ชัด และยังพบอีกว่าลักษณะมุ่งอนาคตแปรปรวนไปตามลักษณะทางสังคม 3 ประการ คือ เพศ ชั้นเรียน และที่เกิด โดยหญิงมีลักษณะมุ่งอนาคต

มากกว่าชาย ผู้มีอายุน้อยและมีระดับการศึกษาต่ำมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ที่อายุมาก และอยู่ในระดับการศึกษาสูง และผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพมหานคร มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ตอบที่เกิดในต่างจังหวัด

นอกจากนี้ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินทร์ ชูชม และสุภาพร ลอยด์ (2520 : 255) ได้วิจัยเรื่องการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย พบว่า เด็กที่ยอมรับการควบคุมสื่อมวลชนจากบิดามารดามากและรับสื่อมวลชนที่เหมาะสมโดยเฉพาะด้านโทรทัศน์และสิ่งตีพิมพ์มากกับการที่เด็กรับรู้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจากผู้ปกครองจะ ปรากฏมากในเด็กที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง และประสบการณ์ทางสังคมที่ได้รับจากสื่อมวลชนที่มีคุณค่าสามารถช่วยส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคตได้

ลักษณะมุ่งอนาคตนี้ นักจิตวิทยาพบหลักฐานว่าเป็นด้านหนึ่งของพลังอีโก้ (ego strength) ของบุคคลซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง สามารถระงับหรือชลอการบำบัดความต้องการต่างๆ ของตนได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์นิก. 2520 : 35) และเป็นด้านหนึ่งของบุคลิกภาพที่พัฒนามาจากการเรียนรู้การศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งจะพัฒนาอย่างช้าๆ ในวัยเด็ก บุคคลบางคนจะอาศัยความสามารถของตน และเวลาในปัจจุบันเป็นรากฐานที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับตนเองในอนาคตได้ โครงสร้างของอนาคตขึ้นอยู่กับความคิดมีวิธีการหลายวิธีที่ก่อให้เกิดแผนและโครงการระยะยาว การมุ่งอนาคตจะสัมพันธ์กับความจำเป็นที่จะต้องมีความคิดในการวางแผน ความตั้งใจที่จะกระทำ และรายละเอียดบางอย่างที่ต้องทำ ซึ่งเปลี่ยนไปตามเวลา (รัตนประเสริฐสม. 2526 : 37 – 38)

สุรพงษ์ ชูเดช (2534 : 4) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตจะเกิดได้ต้องอาศัยพื้นฐานด้านความคิดและสติปัญญา เนื่องจากบุคคลที่มุ่งอนาคตจะต้องเป็นผู้ที่คาดการณ์ได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต เห็นคุณค่าของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมากกว่าสิ่งเล็กน้อยที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบัน และจะต้องเป็นผู้ที่เชื่อว่าสิ่งที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตจะเกิดขึ้นกับตนได้จริง ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า บุคคลที่จะมีลักษณะมุ่งอนาคตจะต้องเป็นผู้ที่มีพัฒนาการทางการคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งตามทฤษฎีพัฒนาการรู้คิดของเพียเจต์ ขั้นตอนการดังกล่าวคือ ขั้นปฏิบัติการเชิงระบบ (Formal Operation : อายุระหว่าง 11 – 15 ปี) ทั้งนี้เพราะการคาดว่าจะเป็นอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต สิ่งนั้นยังไม่มีตัวตน ต้องอาศัยการอ้างอิงซึ่งอยู่ในรูปของนามธรรม หรือสัญลักษณ์และการเห็นความสำคัญของสิ่งที่ยังเป็นนามธรรมหรือสัญลักษณ์ ต้องใช้ความสามารถทางการคิดเชื่อมโยงกับหน่วยการคิดอื่นๆ ดังนั้นบุคคลที่มีความพัฒนาการรู้คิดสูงย่อมจะง่ายต่อการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตให้สูงขึ้นด้วย

จากปัจจัยที่ส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคตดังกล่าวแล้วข้างต้น สรุปได้ว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นการเรียนรู้ทางสังคม เกิดจากความมั่นคงของแต่ละบุคคล อันสะสมมาจากอดีต จากการเรียนรู้ในด้านต่างๆ เช่น สังคม การศึกษา การอบรมเลี้ยงดู และลักษณะมุ่งอนาคตจะแปรปรวนไปตามลักษณะทางสังคม ได้แก่ เพศ การอบรมเลี้ยงดู ชั้นเรียน และที่เกิดนอกจากนี้ยังต้องอาศัยพื้นฐานด้านการรู้คิดและสติปัญญาในระดับขั้นปฏิบัติการขั้นเป็นระบบ (Formal Operation) ด้วย

1.1.4 การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต

ไรท์ (Wright. 1975 : 387) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตนั้นได้มาจากวิธีการวัดลักษณะมุ่งอนาคตที่ใช้ในการวิจัยทางจิตวิทยา เช่น ให้เขียนเรื่องราวหรือนวนิยายและวิเคราะห์ระยะเวลาที่ใช้ในการเขียนเนื้อเรื่องนั้น ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตมากจะใช้ระยะเวลาในการเขียนเรื่องราวต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นให้ดำเนินไป โดยระยะเวลาที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2529 : 107) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการกระตุ้นลักษณะมุ่งอนาคตของบุคคลอาจทำได้ดังต่อไปนี้

1. ให้เขียนเรื่องราวของตนที่เกี่ยวกับปัจจุบันและอนาคต โดยอาจกำหนดให้เขียนถึงสภาพชีวิต และการวางแผนการใช้ชีวิตในปีนปลายด้วย
2. ให้ฝึกเขียนนวนิยายชีวิต ซึ่งอาจจะกำหนดช่วงเวลาไว้ เช่น ตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ หรือจากปู่ไปถึงหลาน
3. ฝึกวางแผนงานระยะยาวของการทำงาน หรือการฝึกวางแผนตัวบุคคล เพื่อเตรียมการที่จะใช้เขาในงานใหญ่ที่จะมีมาในอนาคต เป็นต้น
4. ฝึกเล่นหมากรูก เพื่อที่จะเอาชนะชนะ
5. ให้แบบอย่างของการวางแผนระยะยาว หรือการวางแผนการดำเนินชีวิตเพื่อบรรลุเป้าประสงค์บางประการในอนาคต

บุญรับ ศักดิ์มณี (2532 : 16 – 17) ได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการมุ่งอนาคตไว้ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ให้รู้จักความหมายของการมุ่งอนาคต วิธีฝึกทำได้โดยการกระตุ้นให้บุคคลรู้จักคิดถึงสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้และไกลอย่างมีเหตุผล ยกตัวอย่างให้เห็นแบบอย่างของการคิดประนาทนี้ และฝึกการรู้จักคิดในทำนองนี้ เพื่อให้เข้าใจความหมายของการมุ่งอนาคตในกาลเทศะต่างๆ
2. ให้เห็นความสำคัญของการมุ่งอนาคต วิธีฝึกทำได้โดยการให้เห็นตัวอย่างของผลดีที่เกิดจากการกระทำกิจกรรมที่มุ่งอนาคต
3. ให้รู้จักคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคต วิธีฝึกทำได้โดยการให้บุคคลเห็นตัวอย่างของการวางแผนในอนาคตของผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต ฝึกวางแผนเกี่ยวกับชีวิตและการทำงานฝึกเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับความคาดหวังของตนเอง

✓ เพ็ญแข ประจันปัจฉินิก (2527 : 15 – 37) เสนอแนะบทบาทในการปลูกฝังลักษณะนิสัยมุ่งอนาคต สำหรับครอบครัวและโรงเรียน โดยสรุปดังนี้

บทบาทของครอบครัว

บิดามารดาต้องทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี เช่น การรู้คุณค่าของเวลา มีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีการวางแผนการกำหนดการใช้เวลา เช่น กำหนดว่าควรทำอะไรในวันหยุด และอาจจะใช้วิธีปลูกฝังวัยรุ่นให้เป็นผู้มีอนาคต โดยใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล และใช้วิธีควบคุมแบบปานกลางอย่างสม่ำเสมอคงเส้นคงวา นอกจากนี้การฝึกหัดการใช้เหตุผลและการคาดการณ์ ควรเริ่มจากสิ่งที่เป็นเรื่องง่าย ๆ จนถึงเรื่องยาก เช่น การกระตุ้นให้วัยรุ่นวางแผนเกี่ยวกับการเรียนต่อหรือการวางแผนเกี่ยวกับอาชีพของตนเอง เป็นต้น

บทบาทของโรงเรียน

ครูสามารถปลูกฝังลักษณะผู้มีอนาคตให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้โดยใช้วิธีสนับสนุนให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มในการทำงานและมีความเพียรพยายามที่จะทำงานให้ลุล่วงไปได้ยกย่อง นักเรียนที่ทำตนเป็นผู้มีอนาคต ใช้วิธีการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดค้นหาคำตอบเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง นักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีทำงานเป็นขั้นตอน และสามารถวางแผนได้ ได้เรียนรู้เรื่องเหตุและผล สามารถคาดคะเนผลของเหตุการณ์ได้ นอกจากนี้ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้มีอนาคตด้วย นั่นคือ ต้องเป็นผู้มีความเพียรพยายาม และมีการวางแผนการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความจริงในเรื่องต่างๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2527 : 14 – 15 ; 2533 : 14 – 17) กล่าวว่า การสอนเด็กเพื่อให้นำความรู้ไปใช้ในอนาคตร ต้องเริ่มต้นด้วยการคาดการณ์ว่า ในอนาคตจะมีอะไรที่สำคัญและแตกต่างไปจากปัจจุบันอย่างไรบ้าง เด็กควรมีโอกาสในการวางแผนการเรียนในอนาคตของตนเอง และพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น การมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างอดีต ปัจจุบัน และอนาคต จะช่วยให้การวางแผนเป็นไปด้วยความรอบคอบ สมเหตุสมผล การสอนเพื่อให้นักเรียนมองอนาคตหรือผู้มีอนาคต อาจทำได้โดย

1. ให้มองอนาคตด้วยทัศนะของตนเอง เช่น มองโลกข้างหน้าว่าจะเป็นอย่างไรและตนเองจะต้องมีความรู้ ความสามารถอย่างไร จึงจะมีชีวิตอยู่ในโลกเช่นนั้นได้อย่างเหมาะสม
2. เน้นการหาทางเลือกในอนาคต โดยให้นักเรียนคิดหาวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้โลกอยู่ดีมีสุข
3. ให้นักเรียนเข้าใจยุทธวิธีต่างๆ ที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว โดยใช้เทคนิคต่างๆ ในการคาดคะเนอนาคต
4. มุ่งให้นักเรียนเข้าใจสภาพและแนวโน้มของอนาคต ความสามารถที่มนุษย์ควรจะพัฒนาในอนาคต

รังสรรค์ เพ็งชู (2531 : 82 – 103) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้พร้อมที่จะอยู่ในโลกที่เปลี่ยนแปลงสู่อนาคตที่ไม่แน่นอนนี้ หนทางหนึ่ง คือการให้บุคคลมีทัศนคติที่กว้างไกลนั้นในแง่ของมิติเกี่ยวกับเวลา สถานที่ ชุมชน และวิถีชีวิตเพื่อจะได้ปรับปรุง ปฏิบัติหรือกำหนดแนวทางเดินที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การช่วยกระตุ้นให้เยาวชนสร้างอนาคตที่พึงประสงค์ของตนเองและสังคมได้ตั้งแต่ปัจจุบัน และได้เสนอแนะแนวคิดการประยุกต์เทคนิค วิธีการเชิงอนาคต เช่น การพรรณนาอนาคต การสร้างอนาคตจำลอง วงล้ออนาคต การวิเคราะห์เครือข่ายอาชีพ และวิธีการตรวจสอบค่านิยมในอนาคต เพื่อให้ในกระบวนการแนะแนวโดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือ

1. มุ่งให้นักเรียนตระหนักว่า อนาคตเกิดจากความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ในอดีตและสภาพแวดล้อมกับโอกาส และโดยการเลือกตัดสินใจของมนุษย์เอง
2. มุ่งให้นักเรียนตระหนักว่า การคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตเป็นการตรวจสอบทางเลือกที่อาจเป็นไปได้ในอนาคต
3. มุ่งให้นักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของโลกและชีวิตอย่างเป็นระบบ เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน

สำหรับดวงเดือน พันธุมนาวิน (2530 : 109 – 116) กล่าวว่า การกระทำพฤติกรรมเป็นระยะเวลานานเพื่อให้เกิดผลดีในอนาคตอันไกลนั้น บุคคลที่ขาดความอดทนอาจหยุดการกระทำนั้นลงกลางคันก็ได้ เช่น ทำงานที่ยากและใช้เวลานานจนกว่าจะสำเร็จสมบูรณ์ อาจจะใช้การผ่อนแรงเป็นขั้นตอนโดยแบ่งพฤติกรรมนั้นเป็นช่วงๆ หรือเป็นกิจกรรมย่อยๆ ที่ต้องทำต่อเนื่องกัน เมื่อทำกิจกรรมสำเร็จไปช่วงหนึ่งก็ให้รางวัลแก่ตนเอง เพื่อให้มีกำลังใจที่จะกระทำพฤติกรรมในช่วงต่อไป ถ้าไม่สำเร็จก็ลงโทษตนเอง เพื่อกระตุ้นให้พยายามให้มากขึ้นในโอกาสต่อไป เช่น การเขียนรายงาน เขียนตำราหรือนวนิยายที่เป็นเรื่องยาวต้องใช้เวลาหลายวัน หลายเดือน ผู้ที่ทำได้สำเร็จมักจะกำหนดจำนวนหน้าที่จะต้องเขียนให้ได้ภายใน 1 วัน 1 สัปดาห์ ถ้าทำได้ตามนั้นก็เกิดความสบายใจ ภูมิใจเป็นรางวัลแก่ตนเอง อาจมีการให้ตนเองได้พักผ่อน ทำกิจกรรมที่ชอบ เป็นต้น การให้รางวัลต่อความสำเร็จย่อยๆ จะช่วยให้บุคคลหลุดพ้นไปยังเป้าประสงค์ระยะใกล้ได้ง่ายขึ้น

จากแนวทางในการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตดังกล่าว สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตสามารถพัฒนาได้โดยให้รู้จักความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตให้เป็นแบบอย่างของบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคต ฝึกวางแผนในด้านต่างๆ เกี่ยวกับอนาคต และฝึกการตัดสินใจเลือกทางเดินที่เหมาะสมโดยพิจารณาถึงข้อดีและข้อเสีย ตลอดจนฝึกให้คาดการณ์ไกลในอนาคต

1.2 การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต

1.2.1 การวิจัยในต่างประเทศ

มิสเชล และกิลลิแกน (Mischel and Gilligan. 1964 : 375 – 417) ได้ศึกษาพบว่า

1. ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจะโกงน้อยและถ้าเด็กประเภทนี้โกงจะต้องใช้เวลา นานก่อนที่จะกระทำเช่นนั้น

2. การวิจัยอาชญากรวัยรุ่น พบว่า เด็กเหล่านี้มีลักษณะมุ่งปัจจุบัน และจะไม่ ยอมรอคอยรางวัลใหญ่แต่จะรอรับรางวัลเล็กที่จะได้ในทันที นอกจากนั้นเด็กเหล่านี้ยังไม่สามารถขลอการ บำบัดความต้องการของตนเองได้

3. ลักษณะมุ่งอนาคต เป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดี และส่งผลต่อ ความเจริญของงานของตนเองและประเทศชาติ ฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคตจึงเป็นลักษณะที่ เอื้ออำนวยต่อ การพัฒนาประเทศ

แลมม์ ชมิทท์ และทรอมล์ดอร์ฟฟ์ (Lamm, Schmidt and Trommsdorff. 1976 : 317) ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวกับเพศและชนชั้นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นชนชั้นกลาง กับชนชั้นต่ำที่เป็นเด็กหญิงและเด็กชายกลุ่มละ 100 คน ที่มีอายุ ระหว่าง 14 – 16 ปี โดยวัดลักษณะมุ่งอนาคต ด้านความหวัง ความกลัว จากคำบอกเล่าของเด็ก การตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการมองอนาคต และการมองโลกในแง่ดีและร้าย ผลการศึกษาพบว่า เด็กหญิงที่มาจากชนชั้นต่ำมองโลกในทางดีมากกว่าเด็กหญิงที่มาจากชนชั้นกลาง เด็กชายที่มาจากชนชั้นต่ำได้แสดงความหวัง และความกลัวในด้านอาชีพมากและจะเพิ่มขึ้นในอนาคตมากกว่าเด็กหญิงที่มาจากชนชั้นต่ำ

ไรท์ (Wright. 1975 : 298) ได้ศึกษาพบว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงคือผู้ที่ สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย จึงเห็นได้ ว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจัดว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูงด้วย และยังพบอีกว่ายุวอาชญากรมีลักษณะมุ่งอนาคต ต่ำกว่าปกติ

ซังค์ (Schunk. 1968 : 93 – 104) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การเพิ่มความเพียร และทักษะในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์ต่ำ โดยใช้ทฤษฎีและ วิธีการศึกษาวิจัยของแบนดูราเป็นแบบในการดำเนินการวิจัย ซังค์ เชื่อว่า เด็กที่มีความคาดหวังเกี่ยวกับ ความสามารถของตนสูง จะใช้ความสามารถของตนเต็มที่ในการทำงาน ส่วนเด็กที่รับรู้ว่าตนเองมีความ สามารถต่ำ จะพยายามเลี่ยงงานที่ต้องใช้ความสามารถของตนหรือจะทำงานอย่างไม่เต็มใจ และเมื่อมี อุปสรรคใดๆ ก็จะไม่เผชิญกับงานนั้น การเพิ่มประสบการณ์เพื่อเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตนเองจะเป็น การเพิ่มความเพียรและทักษะในการทำงานนั้น กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้เป็นนักเรียนอายุ 9 ถึง 11 ปี จำนวน 56 คน ก่อนและหลังการทดลอง ซังค์ จะวัดความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถในการหาคำตอบ

จากจิตยคณิศาสตร์ในการทดลอง ชังค์ ให้นักเรียนดูตัวแบบวิธีการคิดหาคำตอบจากจิตยคณิศาสตร์ตามขั้นตอนอย่างละเอียด จากนั้นให้ทำแบบฝึกหัดโดยมีผู้ช่วยวิจัยให้คำแนะนำ เมื่อนักเรียนสงสัยเกี่ยวกับวิธีทำ และมีการแจ้งผลทำแบบฝึกหัดให้นักเรียนทราบ ผลปรากฏว่า (1) นักเรียนรับรู้ความสามารถของตนเพิ่มขึ้นและคาดหวังว่าตนจะสามารถทำงานได้ถูกต้องมากขึ้น และ (2) นักเรียนมีความพยายามในการทำงานมากขึ้น และทำงานได้ผลดีกว่าเดิม

ลอคโคสกี (Wlodkowski. 1973 : 23) ได้รวบรวมผลการศึกษางานวิจัยต่างๆ พบว่าความคาดหวังความสำเร็จในวิชาคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนผลการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งชายและหญิง

โวลด์ (กนกวรรณ อุ๋นใจ. 2535 : 38 ; อ้างอิงมาจาก Work. 1970 : 627 – B) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กผิวดำและผิวขาว กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กผิวดำและผิวขาวกลุ่มละ 25 คน ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีอายุระหว่าง 12 ปี 1 เดือน ถึง 14 ปี 1 เดือน มีบิดาหรือผู้ปกครองอยู่ในบ้านและมีระดับสติปัญญาอยู่ระหว่าง 85 – 115 พบว่า เด็กผิวดำมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อยกว่าเด็กผิวขาว เด็กผิวดำมองอนาคตในระยะสั้นกว่าเด็กผิวขาว เด็กผิวดำมีวิธีการจัดการเพื่อนำไปสู่ความคาดหวังในอนาคตน้อยกว่าเด็กผิวขาว เด็กผิวดำมีความคาดหวังเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคตน้อยกว่าเด็กผิวขาว

โรบินสัน (กนกวรรณ อุ๋นใจ. 2535 : 38 ; อ้างอิงมาจาก Robinson.1991) ศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนเกรเท่ที่ไม่เคยถูกจำคุก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กเกรเท่ที่เคยกระทำความผิด 2 ครั้ง หรือมากกว่า 2 ครั้ง ขึ้นไป แต่ไม่ถูกฟ้องทางกฎหมายจำนวน 48 คน พบว่าเด็กเกรเท่จะมองอนาคตในระยะสั้นและมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า ความวิตกกังวลไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต

แลมมี รอล์ฟ และกีซีล่า (Lamm, Rolf and Gisela. 1976 : 317) ศึกษาเพศและชนชั้นที่มีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นชนชั้นกลางกับ ชนชั้นต่ำที่เป็นเด็กหญิงและเด็กชาย กลุ่มละ 100 คน ที่มีอายุระหว่าง 14 – 16 ปี โดยวัดลักษณะ มุ่งอนาคตด้านความหวัง ความกลัว จากคำบอกเล่าของเด็ก การตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการมองอนาคต และการมองโลกในแง่ดีและแง่ร้าย พบว่า เด็กหญิงที่มาจากชนชั้นต่ำมองโลกในแง่ดีมากกว่าเด็กหญิงที่มาจากชนชั้นกลาง และเด็กชายที่มาจากชนชั้นต่ำได้แสดงความหวังและความกลัวในด้านอาชีพมาก และจะเพิ่มขึ้นในอนาคตมากกว่าเด็กหญิงจากชนชั้นต่ำ

เนอร์มี (Nurmi. 1987 : 1 - 10) ได้ศึกษาถึงลักษณะมุ่งอนาคตของวัยรุ่น การวางแผนชีวิตและการถ่ายทอดทางสังคมในการพูดคุยในครอบครัว โดยได้ทราบผลมาจากการตอบแบบสอบถามของแม่บ้านจำนวน 138 คน พบว่า เด็กวัยรุ่นมุ่งหวังในอาชีพในอนาคต, การศึกษา, และการมีครอบครัว และในด้านการคิดเกี่ยวกับอนาคตที่เป็นจริงของวัยรุ่นนั้นได้สะท้อนกลับสู่โครงสร้างการพัฒนาการของเขา

ในเรื่องการวางแผนชีวิต และพบว่า การวางแผนที่กว้างๆ ของมารดาสามารถบรรยายได้ถึงลักษณะการตั้งจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอย่างมีเหตุผลของวัยรุ่นได้

เนอรัมมี (Nurmi. 1987 : 977 - 991) ได้ศึกษาถึง เพศ อายุ ชนชั้นทางสังคม และลักษณะของการปะทะสังสรรค์ในครอบครัวที่มีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของวัยรุ่นที่ได้กำหนดไว้ พบว่า ลักษณะของอายุ เพศ ลักษณะของอายุ เพศ ชนชั้นทางสังคม และลักษณะของการปะทะสังสรรค์ในครอบครัวมีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของวัยรุ่นโดยจุดมุ่งหมายในอนาคตของวัยรุ่นบอกถึงลักษณะของพัฒนาการและเป้าหมายที่วางไว้กว้างๆ กลุ่มเครื่องจะลดลงเมื่อเขามีความรู้เกี่ยวกับการวางจุดมุ่งหมายในอนาคตและเกี่ยวข้องกับเพศ และกลุ่มที่มาจากชนชั้นสูงจะมุ่งอนาคตสูง

ซีจีเนอร์ (Seginer. 1988 : 247 - 273) ได้ศึกษาสภาวะทางสังคมของวัยรุ่นในนิคมกับวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชนเมือง โดยการเปรียบเทียบองค์ประกอบทางสังคม คือ การอยู่ในนิคมกับอยู่ในชุมชนเมือง โดยใช้แบบสอบถามจากวัยรุ่นที่อยู่ในนิคม จำนวน 114 คน กับวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชนเมือง พบว่า เด็กวัยรุ่นที่อยู่ในนิคมแสดงถึงความหวังในอนาคตออกมาน้อยกว่าวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชนเมือง

เพจ และโรบินสัน (Page and Robinson. 1988 : 91 - 101) ได้ศึกษาบทบาททางเพศและลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแคนาดา พบว่า นักศึกษาเพศชายให้ความสำคัญในการวางแผนอาชีพในอนาคตของตนเอง และอาชีพที่วางแผนไว้ก็แตกต่างไปจากครอบครัว บิดามารดา และในด้านการมองอนาคตนั้นก็มองโลกในแง่ดีต่ออนาคตของตนเอง

เนอรัมมี (Nurmi. 1988 : 1 - 9) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปะทะสังสรรค์แบบ พ่อ - แม่ และเด็ก กับลักษณะมุ่งอนาคตของวัยรุ่น : ตามอายุและเพศ จากการศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นอายุ 11 ปี และ 5 ปี พบว่า อายุและเพศมีอิทธิพลต่อการปะทะสังสรรค์แบบพ่อ แม่ และเด็กของวัยรุ่น และลักษณะมุ่งอนาคตของเขาเอง แต่ในทางตรงกันข้ามการพูดคุยกันในครอบครัวของเด็กอายุ 15 ปี ทำให้การมองโลกในแง่ดีเพิ่มขึ้น รวมถึงการวางแผน ความมีเหตุผลเพิ่มขึ้นด้วย

1.2.2 การวิจัยในประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวาน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉนิก (2520 : 102 - 109) ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลและนิติตั้งชายและหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1, 3, 5 และมหาวิทยาลัยปีที่ 2 ซึ่งมีอายุระหว่าง 11 - 25 ปี และมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามระดับ จำนวน 1,400 คนพบว่า

1. ลักษณะมุ่งอนาคตแปรปรวนไปตามลักษณะทางสังคม 3 ประการ คือ เพศ ชั้นเรียน และสถานที่เกิด โดยผู้หญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ชาย ผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ชาย ผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยของ

ลักษณะมุงอนาคตต่ำที่สุด และผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพมหานครมีลักษณะมุงอนาคตสูงกว่าผู้ตอบที่เกิดในต่างจังหวัด

2. ลักษณะมุงอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือ ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก แบบใช้เหตุผล และแบบลงโทษทางจิตจะมีลักษณะมุงอนาคตสูง

3. ลักษณะมุงอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับจริยธรรม

พนิดา สิ้นสุวรรณ (2527 : 61) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะมุงอนาคตของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวิชาสังคมศึกษาเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยการสอนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนแบบบรรยายผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์ มีค่าเฉลี่ยของลักษณะมุงอนาคตสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบบรรยาย และนักเรียนชาย และหญิงที่เรียนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์มีค่าเฉลี่ยของลักษณะ มุงอนาคตไม่แตกต่างกัน

ดวงเดือน พันธมนาวิน, อรพินทร์ ชูชม และสุภาพร ลอย (2529 : 256) ศึกษาการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด รอบกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,600 คน เป็นนักเรียนชาย 780 คน และนักเรียนหญิง 820 คน พบว่าเยาวชนไทยที่มีลักษณะมุงอนาคตสูง ยอมรับการควบคุมสื่อจากบิดา มารดามาก และชอบรับสื่อมวลชนที่เหมาะสม โดยเฉพาะด้านโทรทัศน์และสิ่งตีพิมพ์ และเป็นเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจากผู้ปกครอง

สมจิตต์ เพิ่มพูน (2532 : 89 – 90) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน และลักษณะมุงอนาคตหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง

กนกวรรณ ชุ่มใจ (2535 : 57) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้เทคนิคการพยากรณ์ที่มีต่อลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 30 คน พบว่า กลุ่มที่ได้รับการพัฒนาโดยเทคนิคการพยากรณ์มีลักษณะมุงอนาคตสูงขึ้นกว่ากลุ่มที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุงอนาคตดังกล่าว สรุปได้ว่าลักษณะมุงอนาคตมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคาดการณ์ไกล การวางแผน ความเพียรพยายามการ อบรมเลี้ยงดูอิทธิพลของสังคม สื่อมวลชนซึ่งเป็นตัวชี้ถึงการมีลักษณะมุงอนาคตในตัวของคน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านส่วนตัวนักเรียน

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศกับลักษณะมุ่งอนาคต

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศกับลักษณะมุ่งอนาคต

วัยรุ่นเป็นวัยที่สำคัญของช่วงชีวิต เพราะเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจ เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านขนาด น้ำหนักของร่างกายการเปลี่ยนแปลงความสนใจ ความไม่มั่นใจเกี่ยวกับตนเอง ในช่วงนี้วัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงจะเริ่มวางแผนเกี่ยวกับอนาคตของตนเองในด้านการศึกษาและอาชีพ

พรพิมล เจียมนาครินทร์(2539:122) กล่าวว่าเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น วัยรุ่นชายและหญิง เริ่มมีความสนใจในอาชีพและเริ่มวางแผนเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต วัยรุ่นหญิงจะวางแผนเกี่ยวกับอาชีพน้อยกว่าวัยรุ่นชาย เพราะคิดว่าหลังจากแต่งงานมีครอบครัวแล้ว วิถีชีวิตความเป็นอยู่อาจเปลี่ยนไปรวมทั้งอาชีพของตนด้วย ในขณะที่วัยรุ่นชายคิดว่าอาชีพของเขาจะไม่ถูกขัดขวางจากการแต่งงาน

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศกับลักษณะมุ่งอนาคตงานวิจัยในต่างประเทศ

มังค์ส(Nurmi.1991:21;citing.1968) ได้ศึกษาการมองอนาคตของนักศึกษาชาวฟินแลนด์จำนวน 1,424 คน ที่มีอายุระหว่าง 14-21 ปี ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นมีความสนใจในเรื่องการเรียน การประกอบอาชีพและอนาคตของครอบครัวและที่อยู่อาศัยมาก โดยเด็กชายสนใจเรื่องการเรียนรู้และการประกอบอาชีพมาก ในขณะที่เด็กหญิงสนใจเกี่ยวกับอนาคตของครอบครัวและการแต่งงานมาก และเด็กชายยังมีความสนใจเกี่ยวกับนโยบายและความเปลี่ยนแปลงของสังคมอีกด้วย

ไรท์และรอส(Nurmi.1991:26:citing Wright& Rauste.1977)ได้ศึกษาเกี่ยวกับอนาคตของวัยรุ่นชาวฟินแลนด์ จำนวน 209 คน ที่มีอายุระหว่าง 17-18 ปี ผลการศึกษาพบว่าเด็กชายสนใจในอนาคตยาวไกลกว่าเด็กหญิง และเด็กหญิงสนใจในด้านการเรียนและการประกอบอาชีพมากเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กชาย

คาร์ตรอนและเลวี(Nurmi.1991 : 18; citing Cartron Guerin &Levy. 1980) ได้ศึกษาการมองอนาคตด้านครอบครัวและอาชีพของวัยรุ่นชาวฝรั่งเศส จำนวน80 คน ที่มีอายุระหว่าง 12-15 ปี ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นที่มีอายุมากกว่ามีการวางแผนอนาคตยาวไกลกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า วัยรุ่นชายมีการวางแผนอนาคตยาวไกลกว่าวัยรุ่นหญิง วัยรุ่นที่มีอายุมากกว่าให้ความสำคัญกับอนาคตของครอบครัวมากกว่าวัยรุ่นชาย

เบนท์ลีย์ (Nurmi. 1991:18;citing Bentley. 1983) ได้ศึกษาอนาคตของเยาวชนชาวสกอต จำนวน 98 คน ชาวสวิต จำนวน 106 คน ที่มีอายุระหว่าง 12-15 ปี ผลการศึกษาพบว่า เด็กชายสนใจในอนาคตที่ยาวไกลกว่าเด็กหญิง

กิลลิส เอิลมวูดและฮอติน (Nurmi. 1991: 18; citing Gillies,Elmwood & Hawtin. 1985) ได้ศึกษาความคาดหวังและความกลัวในอนาคตของเยาวชนในอังกฤษ จำนวน 1,797 คน ที่มีอายุ

ระหว่าง 11-16 ปี ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังด้านการสร้างความมั่นคงสมบูรณ์และความสุขในชีวิตแต่งงานในอนาคตเด่นชัด เด็กหญิงคาดหวังจะมีความสุขในชีวิตแต่งงานมากกว่าเด็กชาย เด็กชายคาดหวังในความมั่นคงสมบูรณ์มากกว่าเด็กหญิง ส่วนความกลัวด้านการว่างงานจะเพิ่มขึ้นตามอายุ

เนอมี (Nurmi. 1991 : 22 ; citing Nurmi. 1989 a) ได้ศึกษาความคาดหวังและความกลัวในอนาคตของเยาวชนชาวฟินแลนด์ ที่มีอายุระหว่าง 10-15 ปี ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นสนใจเกี่ยวกับอนาคตด้านการศึกษา อาชีพ ครอบครัว และทรัพย์สิน ความหวังเกี่ยวกับการศึกษาระดับการวางแผน ความจริง ความรู้จะเพิ่มขึ้นตามอายุ นอกจากนี้ความรู้สึกภายในและการมองอนาคตในแง่ดีจะเพิ่มขึ้นตามอายุโดยเฉพาะเด็กชาย

งานวิจัยในประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม (2520:102-109) ได้ศึกษา จริยธรรมของเยาวชนไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,3,5 และมหาวิทยาลัยปีที่ 2 ที่มีอายุระหว่าง 11-25 ปี จำนวน 1,400 คน พบว่าผู้หญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.001

สรุปจากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น เยาวชนชายและหญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกัน โดยเฉพาะเพศชายนั้นมีการวางแผนในอนาคตยาวไกลกว่าเพศหญิง เพศชายให้ความสำคัญเกี่ยวกับอนาคตความมั่นคงของชีวิต ในขณะที่เพศหญิงให้ความสำคัญเกี่ยวกับอนาคตของครอบครัว และการแต่งงาน แต่ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความสำคัญเกี่ยวกับอนาคตของการศึกษาและอาชีพเหมือนกัน

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับลักษณะมุ่งอนาคต

2.2.1.1 ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1953:110-111) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่าเป็นความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยการแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม พยายามทำให้ดีกว่าผู้อื่นและพยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ

เมอร์เรย์ (สมจิต หอไตรรงค์, 2539; อ้างอิงมาจาก Murray, 1964:19) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่าเป็นความต้องการผลสัมฤทธิ์ (Need Achievement) จากการกระทำสิ่งที่ยาก ต้องการควบคุมจัดกระทำหรือจัดระเบียบวัตถุ บุคคลหรือความคิดโดยกระทำสิ่งเหล่านั้นอย่างรวดเร็ว และมีความเป็นอิสระมากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุมาตรฐานที่ดีเลิศ ต้องการเป็นคนเก่งมีความสามารถในการแข่งขันและต้องการเอาชนะคนอื่น ๆ ต้องการเพิ่มการยอมรับตนเอง โดยการบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมที่เป็นอัจฉริยะ

ลินด์เกรน (ประสาธ อิศรปริดา. 2522 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Lindgren. 1967) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในรูปของความต้องการสัมฤทธิ์ผลหรือความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement หรือย่อเป็น N-Ach) ผู้ที่มีความต้องการประเภทนี้อาจเปรียบได้กับความต้องการในการรู้จักและเข้าใจตนเอง (Self-actualization) ของมาสโลว์ ซึ่งเป็นความต้องการที่จะเข้าใจ ตนเองทั้งในด้านความสามารถ ความถนัด รวมถึงศักยภาพอื่นๆ และมีความปรารถนาที่จะพัฒนาและใช้ความสามารถนั้นให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

✓ นวลละออ สุภาผล (2536 : 30) ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ซึ่งบางครั้งเรียกว่าความต้องการสัมฤทธิ์ผล หมายถึง พลังความต้องการของบุคคลในสิ่งที่ดีเยี่ยม มีความมานะบากบั่น พยายามอุปสรรคในการทำงาน ต้องการความสำเร็จในการทำงานที่ยากและทำให้ดีกว่าคนอื่น ๆ รู้วิธีแก้ปัญหาจนประสบความสำเร็จอย่างถาวร ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจึงเป็นผู้ที่ตั้งใจทำงาน เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพสูง เห็นความสำคัญของงานและคุณภาพของงานมากกว่าลาภยศสรรเสริญ

2.2.1.2 ลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แมคเคลแลนด์ (สมจิตร หอไตรรงค์. 2539 : 13 ; อ้างอิงมาจาก McClelland. 1961 : 207 – 256) ได้กล่าวว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีลักษณะพฤติกรรมดังนี้

1. กล้าเสี่ยงอย่างเหมาะสม (Moderate Risk-Taking) มีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยว ไม่ชอบงานที่ต้องอาศัยโชคกลาง ไม่พอใจทำสิ่งที่ง่าย ๆ ซึ่งไม่ต้องใช้ความสามารถ หากแต่จะเลือกทำสิ่งที่ยากเหมาะสมกับความสามารถของตนและการกระทำสิ่งที่ยากได้สำเร็จนั้นทำให้ตนเองพอใจ
2. ความกระตือรือร้น (Energetic) หรือความขยันขันแข็งในการกระทำสิ่งแปลกๆ ใหม่ ๆ จะเอาใจใส่มานะพากเพียรต่อสิ่งที่ท้าทาย ยึดความสามารถของตน เป็นงานที่ต้องใช้สมองขบคิด และขจัดทำให้ตนเองเกิดความรู้สึกว่าได้ทำงานสำเร็จลุล่วงไป
3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Individual Responsibility) จะพยายามทำงานให้สำเร็จเพื่อความพึงพอใจของตนเอง ไม่หวังการยกย่องชมเชยจากผู้อื่น ต้องการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น มีอิสระในการคิดและทำ
4. ต้องการทราบผลของการตัดสินใจ (Knowledge of Result of Decision) จะติดตามผลการตัดสินใจของตนว่าเป็นอย่างไร เพื่อปรับปรุงการกระทำของตนให้บรรลุเป้าหมายดีกว่าเดิม
5. คาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation of Future Possibilities) เป็นผู้มีแผนการระยะยาว (Long – Range Planning) เพราะเล็งเห็นการณ์ไกล
6. มีทักษะในการจัดระบบงาน (Organizational Skill) ให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานอย่างเป็นระบบ

ดาร์นี วงษ์อยู่น้อย (2535 : 73 – 74) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้

2 พวก คือ

บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. กล้าเสี่ยงพอสมควร
2. มีทักษะในการจัดระบบงาน
3. มีระดับความทะเยอทะยานสูง
4. ตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง
5. อดทน ทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน
6. เล็งเห็นการณ์ไกลและมีแผนระยะยาว
7. เลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถเป็นอันดับหนึ่ง
8. ต้องการทราบแน่ชัดว่าการตัดสินใจของตนมีผลอย่างไร
9. ยืนยันแข็งในการทำงานที่ต้องใช้สมองคิดและงานไม่ซ้ำแบบใคร
10. ชอบทำงานให้เสร็จตามความพอใจของตน ไม่ชอบให้ใครมาบงการ
11. มีการเลือกทำสิ่งที่เป็นไปได้และเหมาะสมกับความสามารถ
12. มุ่งที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จมากกว่าเพื่อจะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว
13. เมื่องานที่ทำถูกขัดจังหวะหรือถูกรบกวนจะพยายามทำต่อไปให้เสร็จ
14. ทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุมาตรฐานของตน ไม่มุงรางวัลหรือชื่อเสียง
15. คิดว่าทุกสิ่งจะสำเร็จลงได้ด้วยความตั้งใจจริง และการทำงานจริงของตนไม่ใช่เกิดจากโอกาสและไม่เชื่อในสิ่งมหัศจรรย์

บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะมีลักษณะพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. มักผลัดวันประกันพรุ่ง
2. มักขาดระบบในการทำงาน
3. ชอบทำงานตามคำสั่งผู้อื่น
4. ทำงานไม่ค่อยเสร็จตามกำหนด
5. ขาดความตั้งใจจริงในการทำงาน
6. มักไม่ตั้งความคาดหวังในผลสำเร็จจากการทำงาน
7. ทำงานเพียงเพื่อสำเร็จไม่สนใจคุณค่าของงาน
8. ชอบขอรับความช่วยเหลือจากเพื่อนๆ หรือบุคคลอื่น
9. ขณะทำงานถ้าถูกรบกวนจะไม่สามารถทำงานต่อไป
10. เชื่อว่าบุญวาสนาจะทำให้งานที่ทำอยู่ประสบความสำเร็จได้

11. มุ่งหวังรางวัลหรือชื่อเสียงมากกว่าความสำเร็จของงาน
12. เมื่อประสบอุปสรรคมักหลีกเลี่ยงไม่กล้าเผชิญอุปสรรคนั้นๆ

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับลักษณะมุ่งอนาคต

งานวิจัยในต่างประเทศ

ทีฮาน (วิชัย เอียตบัว. 2534 : 42 ; อ้างอิงมาจาก Teahan. 1958 : 379 – 380) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต การมองโลกในแง่ดี และการมุ่งสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการของนักเรียนชายระดับมัธยมของสหรัฐอเมริกา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน ปรากฏว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมมุ่งสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการสูง เป็นบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงด้วย

เจสมี (เพ็ญจันทร์ สว่างวงศ์ตระกูล. 2539 : 46 ; อ้างอิงมาจาก Gjesme. 1982 : 172 – 189) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตกับความวิตกกังวลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 507 คน ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

วรรณา จารุทัศน์ (2519 : 69 – 74) ได้ศึกษาพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับลักษณะมุ่งอนาคต โดยศึกษาวิจัยเปรียบเทียบลักษณะการดำรงชีวิตของครอบครัวที่ใช้เทคนิคใหม่ในการทำนา กับครอบครัวที่ทำนาแบบดั้งเดิมในเขตตำบลเสม็ด และเขตตำบลตะกอบ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า ชาวนาที่ยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ไปใช้นั้นเป็นชาวนาที่มองเห็นคุณค่าเวลา มีการวางแผนที่จะทำงานตลอดปี มีลักษณะเป็นผู้มีความเพียรพยายามในการประกอบอาชีพสูง

วิชัย เอียตบัว (2534 : 178 – 183) ได้ศึกษาลักษณะจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ครูที่ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของความรู้ การแสวงหาความรู้และนำความรู้ไปใช้นั้น เป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงด้วย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่กล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นความปรารถนาของบุคคลที่ต้องการได้รับผลสำเร็จในงานไม่ย่อท้อ ต่ออุปสรรคหรือปัญหาที่มีความทะเยอทะยาน เพื่อนำตนเองไปสู่ความสำเร็จ บุคคลจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน บุคคลบางคนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง หรือมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตของบุคคลได้แตกต่างกัน

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องบุคลิกภาพ

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องบุคลิกภาพกับลักษณะมุ่งอนาคต

2.3.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

เบอร์นาร์ด (Bernard. 1970 : 110) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่าบุคลิกภาพเป็นภาพรวมทั้งหมดของลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรม แนวโน้มการกระทำความสามารถซึ่งอยู่ภายในและที่แสดงออกให้เห็น

กู๊ด (Good. 1973 : 417) กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นภาพรวมของพันธุกรรมและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

รุช (ฌองพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 41 ; อ้างอิงมาจาก Ruch. 1953 : 29) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือตัวเราทั้งตัวหรืออัตราที่แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาและพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกมานั้นเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของบุคคลนั้นๆ

ดิงมีเยอร์ (นิภา นิธยาชน. 2530 : 26 ; อ้างอิงมาจาก Dinkmeyer. 1965) ได้อธิบายความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพคือสภาวะทุกอย่างอันประกอบขึ้นเป็นตัวบุคคลนับตั้งแต่สภาวะทางกาย อารมณ์ ทักษะ ความสนใจ ความคิดหวัง ลักษณะท่าทาง ความรู้สึก นิสัยความสามารถทางปัญญา ตลอดจนความสำเร็จและครอบคลุมถึงสภาวะที่บุคคลเป็นอยู่ทั้งในปัจจุบันรวมทั้งที่หวังจะเป็นในอนาคตด้วย

สิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 3) ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

ศรีธรรม ธนะภูมิ (2535 : 14) ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพหมายถึงลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่แสดงออกซ้ำๆ เพื่อตอบสนองและปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม บุคลิกภาพสังเกตได้จากการแสดงออกหลายด้านของบุคคลนั้น เช่น ความสามารถ ความสนใจ ลักษณะเด่น ค่านิยม ทัศนคติ ภาพพจน์เกี่ยวกับตนและความประพฤติ

นวลละออง สุภาพผล (2537) ได้สรุปไว้ว่า บุคลิกภาพ มีความหมายครอบคลุม 2 ประการคือ

1. เป็นทักษะทางสังคม หรือความคล่องตัว เป็นความสามารถในการตอบสนองกับบุคคลต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไป ซึ่งบุคลิกภาพสามารถฝึกฝนได้
2. เป็นลักษณะที่ติดตัวมาและแสดงออก หรือสร้างความประทับใจบุคคลอื่นที่สัมพันธ์ด้วย ซึ่งบุคคลที่สัมพันธ์ด้วยจะมีความคิดเห็นต่อบุคคลนั้นในลักษณะต่างๆ

2.3.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

ฌองพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 41 – 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพนั้น ประกอบด้วยพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคลกล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากนั้นเน้นลักษณะทางกาย เช่น ความสูง ต่ำ ลักษณะเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิดและข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี ศีรษะล้าน นิ้วเกิน มือติดกัน ฯลฯ ซึ่งลักษณะเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของมนุษย์ ทั้งพัฒนาการทางกาย จิตใจและบุคลิกภาพ สำหรับสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อพัฒนาการของมนุษย์ก็คือ บุคคลอื่นๆ รอบๆ ตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่นๆ นี้ จะมีอิทธิพล อย่างมากมายต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพ ทักษะคิดและพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล แสดงถึงระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจอันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ฉลอง ภิมยรัตน์ (2521 : 29 – 30) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพมีอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านพันธุกรรมและด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับกันยา สุวรรณแสง (2533 : 9) ที่กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมของพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อมซึ่งผลจากพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพมักจะเป็นลักษณะของบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับรูปร่าง ลักษณะทางกาย และสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพอันเกิดจากการรับรู้และการเรียนรู้ทางสังคม

กาญจนา คำสุวรรณ (2524 : 194 – 195) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพนั้น แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรม เป็นประสบการณ์ที่มีผลให้บุคลิกภาพแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากความเชื่อ ทักษะคิด ค่านิยม ประเพณี และคำสอนของสังคมนั้นๆ

2. ประสบการณ์เฉพาะตัว เป็นอิทธิพลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา ผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพไม่เหมือนกัน

2.3.1.3 ประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพแบบบี

บุคลิกภาพแบบเอ เป็นบุคลิกภาพที่ค้นพบในราวปี ค.ศ. 1960 อันเนื่องมาจากนายแพทย์โรสแมน (Roseman) ได้เริ่มสังเกตผู้ป่วยโรคหัวใจ ว่ามีบุคลิกภาพบางอย่างที่แปลกไปจากผู้ป่วยโรคอื่นๆ จากการสังเกต ผู้ป่วยโรคหัวใจของเขา พบว่าแก้อีที่ผู้ป่วยโรคหัวใจมานั่งตรวจนั้นจะมีรอยสักเฉพาะตรงขอบแก้อีเท่านั้น แสดงว่าคนใช้ส่วนใหญ่ของเขานั่งแต่ตรงขอบแก้อี ซึ่งทำให้เขาคิดว่าคนเช่นนี้จะเป็นคนรีบร้อน เพราะคนที่ทำอะไรรีบร้อน รีบเร่งมักนั่งแก้อีแต่ตรงขอบเพื่อจะได้ลุกขึ้นได้รวดเร็ว คล้ายกับเป็นลักษณะของความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้ทันที จากความคิดนี้ทำให้เขาคิดว่าน่าจะมีบุคลิกภาพบางอย่างที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของเขาอีกว่า ผู้ป่วยโรคหัวใจบางคนนั้นไม่มีปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) ที่เคยเชื่อว่าเป็นสาเหตุสำคัญของโรค หัวใจเลย แต่เดิมนั้นพบว่าการมีโคเลสเตอรอลสูง ความดันโลหิตสูง การสูบบุหรี่ การเป็นเบาหวานและความอ้วนเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ดังนั้นเขา

จึงใช้เวลานาน 8 ปี ในการร่วมกันศึกษาและวิจัยบุคลิกภาพของผู้ป่วยโรคหัวใจ ในที่สุดก็พบว่าบุคลิกภาพชนิดหนึ่งซึ่งต่อมาเขาให้ชื่อว่า บุคลิกภาพแบบเอ และบุคคลที่มีบุคลิกภาพตรงกันข้ามเรียกว่า บุคลิกภาพแบบบี การค้นพบบุคลิกภาพแบบเอนั้น ถือว่าเป็นการค้นพบที่สำคัญ เพราะบุคลิกภาพแบบเอเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สุดของการเป็นโรคหัวใจ (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 14 ; อ้างอิงมาจาก รังสิต ห่มระฤก. 2532 : 10)

จากประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบเอและแบบบีนั้น ฟรีดแมน และโรสแมน (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Fiedman & Roseman. 1974 : 164) สรุปลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ได้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบเอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึงบุคคลที่มีบุคลิกภาพรีบร้อนชอบแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาน้อย มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความพยายามมากในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ทนไม่ได้ออกกำลังกายที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้รู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบบี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพไม่รีบร้อน และไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อยๆ เนื่อยๆ ชอบการพักผ่อนและการดำเนินชีวิตแบบง่ายๆ ไม่ชอบฟันฝ่าอุปสรรคในการทำงานและไม่ค่อยชอบการที่ต้องทำงานในเวลาอันรีบด่วน

นอกจากนี้มีการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพแบบบีกับเด็ก พบว่าเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเอมีพฤติกรรมคล้ายคลึงกันกับผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพแบบเอ เช่น เด็กและผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพแบบเอจะปฏิเสธงานที่ยาก แต่มีความเพียรพยายามในการทำงาน และชอบทำงานด้วยรวดเร็ว (Kliewer & Weidner. 1987 : 204 ; citing Matthews & Volikin. 1981 ; Weider & mattews. 1878 ; Wolf and other. 1982)

2.3.1.4 การวัดบุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพแบบบี

บุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพแบบบี มีแบบวัดในปัจจุบัน 3 แบบ (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Friedman & Roseman. 1974 : 164) คือ

1. แบบวัดที่ 1 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structred Interview : SI) ประกอบด้วยคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมของตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้คนที่บุคลิกภาพแบบเอไม่สามารถทนได้ เช่น สถานการณ์ที่ทำให้โกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางกายภาพ

2. แบบวัดที่ 2 มาตรฐานวัดบุคลิกภาพแบบเอ ของแฟรมมิงแฮม (Framingham Type A Scale : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานตนเอง เช่นเดียวกับแบบที่ 1 ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงขับเคลื่อนสัมฤทธิ์ การมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วและการรับรู้ถึงความกดดันในการทำงาน

3. แบบวัดที่ 3 แบบสำรวจการกระทำกิจกรรม ของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey : JAS) ซึ่ง อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2531 : 21) และชมพูนุท พงษ์ศิริ (2535 : 8 – 9) ได้ปรับปรุงแบบสอบถามด้วยคำถาม 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบปรนัย ได้วิเคราะห์คุณภาพแล้วปรากฏว่า คนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามนี้สูงจะเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ ส่วนผู้ที่ได้คะแนนแบบวัดนี้ต่ำจะเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบี แบบวัดนี้จะวัดความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ต่างๆ

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพกับลักษณะมุ่งอนาคต

งานวิจัยในต่างประเทศ

สตรูเปและโบลแลนด์ (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 19 – 20 ; อ้างอิงมาจาก Strube & Boland. 1986) ทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาการรับรู้สาเหตุของการกระทำและความเพียร ในการทำงานของบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการวิจัยความยากของงานกับความเพียรในการทำงานนั้น พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางลบ กล่าวคือ ถ้างานมีความยากมากขึ้น บุคคลมีความเพียรพยายามในการทำงานลดลง แต่มีความเพียรพยายามมากในงานที่มีความยากปานกลาง แต่บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบีนั้น ความเชื่อถือในความสำเร็จและความล้มเหลวไม่ต่างกัน และความยากของงานและความเพียรพยายามมีความสัมพันธ์กันทางบวก

บลูเมนทอลส์ (ชมพูนุท พงษ์ศิริ. 2535 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Blumenthal. 1978 : 634) ศึกษาบุคลิกภาพแบบเอและแบบบี ของนักเรียนชายและหญิง ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอจะเป็นบุคคลที่มีความเครียดสูงกว่าเด็กนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบบี

ไควเวอร์และไวเดนเนอร์ (Klewer & Weidner. 1987 : 204 – 209) ได้ศึกษาเรื่อง “ลักษณะบุคลิกภาพแบบเอและระดับความมุ่งหวัง โดยศึกษาจากการตั้งเป้าหมายของความสำเร็จของเด็กและผู้ปกครอง” กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชาย จำนวน 32 คน และเด็กหญิง จำนวน 41 คน มีอายุระหว่าง 9 – 12 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเอและแบบบี พบว่าเด็กทั้งสองกลุ่มได้ตั้งเป้าหมายความสำเร็จ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในการกระทำพฤติกรรมเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะทำงานสำเร็จมากกว่าและมีความเพียรพยายามเพื่อ ให้ประสบความสำเร็จมากกว่า

งานวิจัยในประเทศ

อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 126 – 127) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา โดยให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 คน เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ จำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ จำนวน 120 คน โดยศึกษาตัวแปร คือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล และสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ในการศึกษา

จิตลักษณะพื้นฐานนั้นศึกษาบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอและแบบบี ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมแบบเอ จะมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษามากกว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบี

ชมพูนุท พงษ์ศิริ (2535 : 73 – 74) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 จำนวน 230 คน โดยศึกษาตัวแปรคือ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล บุคลิกภาพแบบเอและแบบบี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและชั้นปี ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความวิตกกังวลสูงกว่าแบบบี

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 105) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 จำนวน 316 คน โดยศึกษาตัวแปรคือ ระดับชั้นปี บุคลิกภาพ ทัศนคติต่ออาชีพตำรวจ บรรยากาศในครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีวิธีเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ยกเว้นวิธีเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ส่วนนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบบีมีวิธีเผชิญปัญหาด้านต่างๆ แบบรวมขอม

ปิยาภรณ์ กิจอุดมทรัพย์ (2540 : 64) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาลัทธิธรรมราชาพระยาล้านนา วิทยาลัยสารพัดช่าง กรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นวิทยาลัยสารพัดช่าง กรุงเทพมหานคร จำนวน 960 คน โดยศึกษาตัวแปร คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพของนักศึกษา ทัศนคติต่อการเรียน ลักษณะบุคลิกภาพแบบเอและบี และฐานะเศรษฐกิจของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเอ เป็นนักศึกษาที่ต้องทำงานแข่งกับเวลา รักความก้าวหน้า มีความเพียรพยายามที่จะฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อประสบความสำเร็จในการทำงาน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพสรุปได้ว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่ารักความก้าวหน้ามากกว่า มีความวิตกกังวลสูงกว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบี

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทัศนคติต่อการเรียน

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทัศนคติต่อการเรียน

2.4.1.1 ความหมายของทัศนคติ

“ทัศนคติ” หรือ “เจตคติ” มีผู้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ ดังนี้

โบการ์ดัส (Bogardus. 1931 : 62) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ แนวโน้มของกิริยาอาการที่เห็นด้วยหรือต่อต้านบางสิ่งบางอย่างของสิ่งแวดล้อม

กู๊ด (Good. 1973 : 43) กล่าวว่า ทศนคติเป็นความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้ต่อสถานการณ์บางอย่างทั้งบุคคลหรือสิ่งของ

อัลพอร์ต (เชดส์คัตต์ ไมวาซินธุ์. 2520 : 38 ; อ้างอิงจาก Alport. 1967) กล่าวว่า ทศนคติเป็นลักษณะทางจิตใจ ความพร้อมตลอดจนประสบการณ์ที่จะกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมในการสนองตอบสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้อง

เชดส์คัตต์ ไมวาซินธุ์ (2520 : 38) กล่าวว่า ทศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นไปในทิศทางใด ทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทิศทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 231) กล่าวว่า ทศนคติ หมายถึง ความพร้อมของร่างกายและจิตใจที่มีแนวโน้มจะได้ตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ใดๆ ด้วยการเข้าหาหรือถอยออกไป

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2536 : 14) กล่าวว่า ทศนคติ คือ จิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคล อยู่ในรูปของความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกนี้เกิดจากความรู้เชิงประมาณค่าของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้นคือ รู้ว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์ หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด เมื่อเกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจสิ่งนั้น บุคคลนั้นจะมีความพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทางที่สอดคล้องกับความชอบหรือไม่ชอบของตนต่อสิ่งนั้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ทศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความพร้อมของบุคคลที่แสดงออกทางอารมณ์ ทางพฤติกรรมในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์

2.4.1.2 ลักษณะสำคัญของทศนคติ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 231) อธิบายลักษณะสำคัญของ ทศนคติ ดังนี้

1. ทศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้หรือการได้รับประสบการณ์มิใช่สิ่งที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด
2. ทศนคติเป็นดัชนีที่จะชี้แนวทางในการแสดงพฤติกรรม กล่าวคือ ถ้ามีทศนคติที่ดี ก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหรือจะแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ตรงกันข้ามถ้ามีทศนคติที่ไม่ดีก็มีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหา โดยถอยหรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ
3. ทศนคติสามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่นได้

4. ทักษะคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากทักษะคติเป็นสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ถ้าการเรียนรู้หรือประสบการณ์เปลี่ยนแปลงไป ทักษะคิตย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย

2.4.1.3 องค์ประกอบของทักษะคติ

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2520 : 40) จำแนกองค์ประกอบทักษะคติ ออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ หรือความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า เพื่อเป็นเหตุผลในการที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อหรือช่วยในการประเมินสิ่งเร้านั้นๆ

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก หรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากที่บุคคลประเมินสิ่งเร้านั้นว่า พอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ ดีหรือเลวอย่างไร

3. องค์ประกอบทางด้านความพร้อม หรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติหรือตอบสนองต่อสิ่งเร้า ซึ่งจะเป็นไปในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้มาจากการประเมินผล

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 3-4) จำแนกองค์ประกอบของทักษะคติออกเป็น 3 องค์ประกอบคือ

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา ซึ่งได้แก่ ความคิดที่อาจจะอยู่ในรูปใดรูปหนึ่งที่แตกต่างกัน

2. องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึก เป็นส่วนประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งจะเป็นตัวเร้าความคิดอีกต่อหนึ่ง

3. องค์ประกอบทางการปฏิบัติหรือพฤติกรรม องค์ประกอบนี้เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในทางปฏิบัติ หรือมีปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง

จากเอกสารต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ทักษะคติแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านความรู้สึก และแนวโน้มที่จะกระทำหรือปฏิบัติ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบต่างมีความสัมพันธ์กัน

2.4.1.4 ประโยชน์ของทักษะคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 4) กล่าวถึงประโยชน์ของทักษะคติ ดังนี้

1. ช่วยให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว โดยการจัดรูปหรือระบบ สิ่งของต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา

2. ช่วยให้มีภาวะภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) โดยบุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีหรือปกปิดความจริงบางอย่างซึ่งนำความไม่พอใจมาสู่ตัวเรา

3. ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อน ซึ่งการมีปฏิริยาตอบโต้หรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น ส่วนมากจะทำในสิ่งที่พอใจมาให้ หรือเป็นบำเหน็จรางวัลจากสิ่งแวดล้อมดังจะเห็นได้จากบุคคลที่มีทัศนคติที่เหมือนกันนั้นมักจะเข้ากันได้ง่าย และบุคคลส่วนมากมักจะมีทัศนคติเหมือนกับบุคคลที่เขาใกล้ชิดสนิทสนมด้วย บุคคลที่มีความสำคัญกับเขา

4. ช่วยให้บุคคลสามารถแสดงถึงค่านิยมของตนเอง ซึ่งแสดงว่า ทัศนคตินั้นนำความพอใจมาให้บุคคลนั้น

2.4.1.5 อิทธิพลของทัศนคติต่อการเรียนการสอน

ทัศนคติเป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำในการแสดงพฤติกรรมดังที่คณาจารย์คณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูสวนดุสิต (2519 : 102-104) กล่าวถึงอิทธิพลของทัศนคติ (Influence of attitudes) ดังนี้

1. อิทธิพลต่อการเรียนการสอน ความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนต่อวิชาต่างๆ ในหลักสูตรและต่อตัวครูนั้น มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1.1 ทัศนคติต่อวิชาต่างๆ ถ้านักเรียนมีทัศนคติที่ดี คือ ชอบ พอใจ วิชาใด เขาย่อมตั้งใจเรียน ขยันเรียน และจะทำงานเกี่ยวกับวิชานั้นเป็นพิเศษ หมั่นฝึกฝนทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ มีความสนุกสนานในบทเรียน เข้าใจบทเรียน และมีความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าของวิชานั้นต่อชีวิตประจำวัน

1.2 ทัศนคติต่อครู ถ้านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู เช่น รักและชอบครู นักเรียนจะสนใจต่อการสอนของครู ตั้งใจเรียน เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครูและ การอบรมของครู เป็นอย่างดีในทางตรงกันข้ามหากนักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อครู นักเรียนจะขาดความสนใจในการเรียนไม่อยู่ในโอวาทของครู การเรียนการสอนจะประสบความล้มเหลว

2. อิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น ถ้านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลใด สิ่งใด หรือข้อเสนอแนะใด จะแสดงความคิดเห็นออกมาในทางสนับสนุนเห็นคุณค่า เพื่อให้บุคคลอื่นเข้าใจและเห็นด้วย ถ้านักเรียนมีทัศนคติไม่ดีจะแสดงความคิดเห็นในทางคัดค้าน ต่อต้านไม่เห็นด้วยทั้งสิ้น

3. อิทธิพลต่อการเข้าสมาคม บุคคลจะเลือกเข้าสมาคมกับบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีทัศนคติคล้ายคลึงกับตน หลีกเลียงจากบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีทัศนคติขัดแย้งกัน ทั้งนี้เพื่อการทำกิจกรรมต่างๆ จะได้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยประสบผลสำเร็จ เพราะสมาชิกทุกคนมีความรู้สึกหรือความคิดเห็นสอดคล้องกัน

4. อิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ผู้ที่มีทัศนคติดี หรือมีทัศนคติไม่ดี ยอมรับหรือไม่ยอมรับในสิ่งใด บุคคลใด สถานการณ์ใด อาจรู้ได้จากการสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาอาจเป็นคำพูด ท่าทาง อากัปกริยา สีหน้า น้ำเสียง ซึ่งจะบอกให้ทราบว่า พอใจหรือไม่ พอใจในสิ่งนั้นหรือ สถานการณ์นั้น

5. อิทธิพลต่อชีวิตประจำวันในวันหนึ่งๆ เราต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ เราได้รับข่าวสารจากวิทยุ-โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การอภิปรายของบุคคลต่างๆ ข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ขัดแย้งกับความรู้สึกและความคิดเห็นเราไม่ยอมรับทำให้รู้สึกขัดแย้งภายใน

2.4.1.6 การวัดทัศนคติ

ทัศนคติเป็นเรื่องของจิตใจ ความรู้สึก ตลอดจนอารมณ์ ดังนั้นการวัดทัศนคติโดยตรงจะประสบปัญหามาก เพราะผู้ตอบจะต้องประเมินความรู้สึกของตนเองว่า รู้สึกพอใจหรือมองเห็นคุณค่าต่อสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด ปัจจุบัน แบบวัดทัศนคติที่นิยมใช้ คือ มาตรฐานวัดทัศนคติเธอร์สโตน (Thurstone's Type Scale) และมาตรฐานวัดทัศนคติแบบลิเคอร์ท (Likert Scale)

1. มาตรฐานวัดทัศนคติเธอร์สโตน (Thurstone's Type Scale)

เชดส์กิด์ ไมวาสินธุ์ (2522 : 98-103) กล่าวว่า การสร้างมาตรฐานวัดทัศนคติเธอร์สโตน มีลำดับขั้นดังนี้

1. รวบรวมข้อความที่ต้องการวัดทัศนคติให้มาก ให้ครอบคลุมเรื่องที่ต้องการวัด
2. นำข้อความในข้อ 1 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดว่าข้อความอยู่ในมาตรใด ระหว่างค่า 1-11 โดยเริ่มจาก “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ไปจนถึง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง”
3. นำผลจากการตัดสินของผู้ทรงคุณวุฒิมาแจกแจงความถี่และความถี่สะสมของแต่ละข้อความ แล้วนำไปคำนวณหาค่ามาตรวัด ($S = \text{Scale Value}$) และหาค่าความแปรปรวน ($Q = \text{Value}$)
4. นำข้อความที่ได้มาจากข้อ 3 มาเรียงลำดับค่า S จากน้อยไปหามาก และเลือกข้อความที่มีค่า S ตั้งแต่ 1-11 อย่างน้อยช่วงละ 2 ข้อความ ถ้าช่วงใดมีมากกว่า 2 ข้อ ให้เลือกข้อที่มี S น้อยที่สุด เรียงลำดับไว้ ประมาณ 20-22 ข้อ นำข้อความเรียงคละกันให้ผู้ตอบเลือกว่าเห็นด้วยกับข้อความใดมากที่สุด ถ้ามีประมาณ 20 ข้อความ ให้เลือกตอบ 2 ข้อ ถ้ามีประมาณ 30 ข้อความ ให้เลือกตอบ 3 ข้อ แล้วให้คะแนนตามค่ามาตรวัด S ประจำข้อความนั้น

2. มาตรฐานวัดทัศนคติแบบลิเคอร์ท (Likert Scale)

วิวัฒน์ชัย อยู่เย็นยง (2521 : 21) ได้กล่าวถึง การวัดทัศนคติว่าทำได้หลายวิธี เช่น

1. การขอแบบสัมภาษณ์ (Server Interview) อาจจะเป็นคำถามประเภทให้เลือก ตอบโดยกำหนดคำตอบไว้ให้แล้ว เช่น ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ หรืออาจใช้คำถามประเภทเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้อย่างอิสระ (Open-ended Question)

2. การแบ่งช่วงสเกล (Scaling Technique) หรือการใช้ช่วงการแบ่งการวัดออกตามความคิดเห็นเป็น 5 ช่วง เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่แน่ใจ เป็นต้น

บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ (2527 : 233) กล่าวถึง การสร้างมาตรวัดทัศนคติแบบลิเคอร์ต์ดังนี้

1. กำหนดโครงสร้างของทัศนคติที่ต้องการวัดตามหลักการทั่วไปในการสร้างข้อความวัดทัศนคติให้ชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด

2. สร้างข้อความวัดทัศนคติซึ่งอาจรวบรวมจากเอกสาร ตำราหรือส่งแบบสอบถามปลายเปิด ให้กลุ่มตัวอย่างตอบมา นำคำตอบมาสร้างเป็นข้อความวัดทัศนคติให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด และควรมีข้อความที่เป็นบวกและลบในจำนวนใกล้เคียงกัน

3. กำหนดมาตรวัดเป็น 5 ระดับ หรือ 4 ระดับ เริ่มจากเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือเริ่มจาก เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 5,4,3,2,1 หรือ 4,3,2,1 สำหรับข้อความวัดทัศนคติ ลักษณะบวกส่วนข้อความวัดทัศนคติลักษณะเป็นลบ ให้คะแนนดังนี้ 1,2,3,4,5 หรือ 1,2,3,4

4. นำข้อความวัดทัศนคติไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นำผลมาวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบวัดโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2531 : 19) กล่าวถึง การสร้างมาตรวัดทัศนคติแบบ ลิเคอร์ต์ ดังนี้

มาตรวัดทัศนคติแบบลิเคอร์ต์ เป็นวิธีวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัยที่ใช้กันมากที่สุด ในการวิจัยเนื่องจากกระบวนการสร้างไม่ซับซ้อน ถ้าดำเนินการสร้างอย่างดี มาตรวัดทัศนคติแบบลิเคอร์ต์ (Likert Scale) จะมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับมาตรวัดทัศนคติแบบเธอร์สตัน ซึ่งมีกระบวนการสร้างที่ซับซ้อนกว่า ลักษณะของมาตรวัดทัศนคติแบบลิเคอร์ต์ เป็นมาตรประเภทอันตรภาคชั้นที่มีช่วงเท่ากัน (Equal Interval Scale) ประกอบด้วยระดับต่างๆ 5 ระดับ หรือ 4 ระดับ ในแต่ละระดับมีการให้น้ำหนักของคำตอบคะแนนรวมทั้งฉบับ (Summated Score) จะเป็นพฤติกรรมด้านนั้นๆ ของผู้ที่ถูกวัดต่อสิ่งนั้น

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

แจ๊คสันและลาฮาเดอร์น (Jackson and Lahaderne. 1967 : 15-16) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็น

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 192 คน เป็นชาย 148 คน หญิง 144 คน มีเชาวน์ปัญญาโดยเฉลี่ย 103.9 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพอใจครูน้อยที่สุดและความพอใจของ นักเรียนที่มีต่อประสบการณ์ในโรงเรียนหรือทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนและครูผู้สอนไม่สัมพันธ์กันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

คาน (Khan. 1969 : 216-221) ได้ศึกษาทัศนคติทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ทัศนคติของนักเรียนชายที่มีต่อครูจะมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนนักเรียนหญิงแทนที่จะเป็นทัศนคติที่มีต่อครู กลับเป็นนิสัยในการเรียนที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เอิร์ทวิสเทิล และโดโรธี (นภาพร เมษราชานิช. 2515 : 20 ; อ้างอิงจาก Entwistle and Dorothy. 1970) ได้ศึกษาว่า บุคลิกภาพ วิธีเรียน จะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวจะมีวิธีการเรียนหรือนิสัยในการเรียนและผลการเรียนดีกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว

งานวิจัยในประเทศ

ละเอียด บุญเกิด (2513 : 78) ได้ศึกษาคุณลักษณะของครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางบวก ได้แก่ คุณลักษณะของครูในด้านการสอน การให้คำแนะนำ การมีเหตุผลและมีความยุติธรรม ส่วนคุณลักษณะที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางลบ ได้แก่ คุณลักษณะของครูในด้านส่งเสริม เมตตา บุคลิกภาพ อุปการะและความสัมพันธ์

บุษกร เพชรวิวรรณ์ (2519 : 75) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีครูในโรงเรียนภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,176 คน ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อครูของกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลางและต่ำ พบว่าทัศนคติต่อครูของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่างกัน มีความแตกต่างกันเฉพาะในด้านการสอนและการปกครองเท่านั้น

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนอกจากจะขึ้นกับเชาวน์ปัญญาและอารมณ์ ความรู้สึก ทัศนคติต่อการเรียน ตลอดจนนิสัยในการเรียนก็มีบทบาทสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเช่นกัน และมีผลต่อแรงจูงใจในการเข้าเรียนด้วย

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านครอบครัว

3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

3.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวกับลักษณะมุ่งอนาคต

เคย์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม . 2520 : 36 ; อ้างอิงมาจาก Kay. 1957) เชื่อว่าบ่อเกิดของลักษณะมุ่งอนาคตนั้นอยู่ที่ลักษณะความมั่นคงทางสังคมของบุคคล บุคคลจะต้องเคยได้รับประสบการณ์ว่าสิ่งที่ตนรอคอยนั้น ต้องได้รับจริงๆ ในที่สุด การฝึกเด็กให้อดได้นั้น เป็นสิ่งที่กระทำกันในครอบครัวทั่วไปไม่ว่าฐานะเช่นไร แต่การที่เด็กจะเรียนรู้ว่าควรอดใจรอ นั้นส่วนมากจะเกิดในครอบครัวฐานะปานกลางเท่านั้น เพราะครอบครัวฐานะยากจนย่อมไม่สามารถจะหาสิ่งของให้เด็กตามสัญญาได้มากนัก ทำให้เด็กหมดความเชื่อถือเกี่ยวกับอนาคตและเพราะลักษณะมุ่งปัจจุบัน

3.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวกับลักษณะมุ่งอนาคต

งานวิจัยในต่างประเทศ

วินเซนท์ (Nurmi. 1991 : 26 ; citing Vincent. 1965) ได้ศึกษาความคาดหวังในชีวิตอนาคตของวัยรุ่นชาวอเมริกา จำนวน 48 คน ที่มีอายุระหว่าง 14-15 ปี กับระดับชั้นทางสังคมพบว่าเด็กที่มาจากระดับชั้นทางสังคมสูงมองอนาคตกว้างไกลกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่มาจากระดับชั้นทางสังคมต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของโอเรนดและเอลลิส ซึ่งศึกษากับวัยรุ่นชายชาวอเมริกัน จำนวน 80 คน ที่มีอายุระหว่าง 17-19 ปี และของทิลชไตวา ซึ่งศึกษากับวัยรุ่นชาวโปแลนด์ จำนวน 520 คน ที่มีอายุระหว่าง 11-15 ปี (Nurmi. 1991 : 22-25 ; citing O'Rand & Elli. 1974 ; Tyszkawa. 1980) ซึ่งพบผลตรงกันว่าวัยรุ่นที่มีระดับชั้นทางสังคมสูงมองอนาคตได้กว้างไกลและวางแผนเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพได้มากกว่าวัยรุ่นที่มีระดับชั้นทางสังคมต่ำกว่า

แลมม์ชมิทท์ และทรมมสตรอฟฟ์ (มาลี วิทยารัตน์. 2540 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Lamm, Schmidt & Trommsdorff. 1976) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของเพศและระดับชั้นทางสังคมกับลักษณะมุ่งอนาคตในวัยรุ่นชาวเยอรมันตะวันตก ที่มีอายุระหว่าง 14-16 ปี พบว่าเด็กหญิงที่มีระดับชั้นทางสังคมต่ำมองอาชีพในอนาคตในแง่ดีกว่าเด็กหญิงที่มีระดับชั้นทางสังคมในระดับกลาง ส่วนเด็กชายที่มีระดับชั้นทางสังคมต่ำแสดงออกถึงความคาดหวังและความวิตกกังวลในด้านอาชีพ และมีลักษณะมุ่งอนาคตมากกว่าเด็กหญิงที่มีระดับชั้นทางสังคมเท่ากัน

เนอรัมมี (Nurmi. 1991 : 21 ; citing Nurmi. 1987 b) ได้ศึกษาความคาดหวังและความกลัวในชีวิตอนาคตของวัยรุ่นชาวฟินแลนด์ จำนวน 148 คน ที่มีอายุระหว่าง 10-19 ปี ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นจากระดับชั้นทางสังคมสูงมีโครงการในอนาคตเกี่ยวกับอาชีพกว้างไกลกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับวัยรุ่นจากระดับชั้นทางสังคมต่ำกว่า

งานวิจัยในประเทศไทย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2521) ได้ศึกษาปัจจัยทางสังคมกับความสันตติภาษาไทยในเด็กชั้น ป.6 - นิสิตชั้นปีที่ 2 ในด้านจิตลักษณะมุ่งอนาคตนั้น ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต

กับระดับทางเศรษฐกิจและสังคมและการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ พบว่า ลักษณะอนาคตไม่มีความสัมพันธ์กับระดับเศรษฐกิจและสังคม

จรรยา สุวรรณทัต และคณะ (2533) ได้ศึกษาความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็กไทยในแง่ความความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษา การฝึกทักษะและการพัฒนาจิตลักษณะ 6 มิติ ได้แก่ การควบคุมยับยั้ง ความมั่นใจในตนเอง ความอดกลั้น ยอมรับและให้อภัย วุฒิภาวะทางอารมณ์ และสังคม และลักษณะมุ่งอนาคต ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ ได้คะแนนเฉลี่ยของจิตลักษณะด้านต่างๆ ทั้ง 6 มิติ สูงกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจสูงและปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของบุคคล โดยเฉพาะด้านการวางแผนหรือความคิดหวังด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

4.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

4.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ปัญญา สมบุญนิธิลปี (2523 : 45-46) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการมีสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียน สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมและโครงการต่างๆภายในโรงเรียนมีผลโดยตรงต่อชีวิตและสุขภาพของนักเรียนในแง่ต่างๆ กัน ในแง่บวกคือ การทำให้นักเรียนมีความสะดวกสบาย ร่าเริงมีความสุข รักสวยงาม หรือในแง่ป้องกันไม่ให้เกิดโรคและป้องกันอันตรายจากการบาดเจ็บต่างๆ และในแง่การช่วยให้นักเรียนพัฒนาการทางการศึกษา กล่าวโดยสรุป สภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียนจะช่วยให้เกิดผลทั้ง 3 ด้าน คือ

1. ผลทางบวก สภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียนจะทำให้โรงเรียนเป็นสภาพที่เรียนที่น่าไปเรียน การระบายอากาศที่ดีและการจัดแสงสว่างให้เหมาะสมจะช่วยให้ห้องเรียนน่าอยู่เรียนได้สบายยิ่งขึ้น อาคารเรียนที่สะอาดเรียบร้อยจะทำให้ครูและนักเรียนอยากเข้าไปอยู่มากกว่าอาคารเรียนที่สกปรก การมีน้ำดื่มอย่างเพียงพอ การจัดที่นั่งให้สบาย และโรงอาหารที่เรียบร้อยก็เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ สัมพันธภาพอันดีระหว่างครูกับนักเรียนจะช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตของทั้งสองฝ่าย การใช้วิธีสอนที่ดีจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จบ่อยครั้ง และช่วยส่งเสริมให้นักเรียนคิดกิจกรรมที่สร้างสรรค์จะช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในงานของตนได้นาน ทำให้นักเรียนอยากตอบสนองด้วยการร่วมกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนทำให้นักเรียนมีความสุขด้วย

2. การป้องกันโรคภัยหรืออันตรายต่างๆ โดยการร่วมมือกับแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะช่วยป้องกันการแพร่ระบาดของโรคต่างๆ

3. พัฒนาด้านการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมที่ถูกสุ่มลักษณะในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียน กระบวนการทางด้านจิตวิทยาอันสลับซับซ้อนของการเรียนรู้เป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม และบุคคลได้รับอิทธิพลมาจากองค์ประกอบต่างๆ ทั้งทางกายและทางจิตใจ

นงเยาว์ พงษ์ประดิษฐ์ (2534 : 8) ได้แบ่งสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยครูพิบูลย์สงคราม (ปัจจุบันเรียกชื่อว่า สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม) ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษา ออกเป็น 5 ด้านคือ

1. สภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศการเรียนการสอน
2. สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
3. สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรม
4. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร
5. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 : 135-152) ได้ศึกษาผลของบรรยากาศในชั้นเรียนที่มีต่อผู้เรียน โดยได้ระบุถึงลักษณะบรรยากาศที่มีอิทธิพลและส่งเสริมต่อความรู้ ความรู้สึกและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ดังนี้

1. ความเป็นกันเอง ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม ความคุ้นเคยของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน
2. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
3. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้และให้ประโยชน์
4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ไม่ล่าช้าและมีความสอดคล้องเหมาะสม
5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น หนังสือ เครื่องมือ วัสดุที่พร้อมจะให้ได้ใช้ตลอดเวลา
6. การส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน และมีความพยายามที่จะลดความขัดแย้งระหว่างกัน
7. ผู้สอนและผู้เรียนทราบจุดประสงค์และความคาดหวังในการเรียนอย่าง ชัดเจน
8. สร้างความเป็นธรรมชาติไม่เลือกที่รักมักที่ชังของครู ซึ่งยังผลให้เกิดความไม่ เป็นธรรม

9. ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถอยู่เสมอ
10. สร้างความตื่นตัวและจัดความเชื่อใจอันเป็นสาเหตุของความเบื่อก่อนต่อการ

เรียนการสอน

4.1.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

งานวิจัยในประเทศ

เลียว (Liu. 1975 : 1411-A-1412-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการสอนโดยการจัดตั้งโครงการขึ้นเพื่อพัฒนาความต่อเนื่องของบทเรียนที่ใช้กับคอมพิวเตอร์เพื่อสอนวิชาความรู้เบื้องต้นในวิชาฟิสิกส์ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถช่วยผู้เรียนได้ดังนี้

- 1.1 ช่วยให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่ขึ้น ด้วยวิธีการปฏิบัติ
- 1.2 ช่วยให้ผู้สามารถทบทวนบทเรียนที่ได้เรียนในห้องเรียนไปแล้ว
- 1.3 ทำให้เกิดความแม่นยำในวิชาที่เรียนออนไลน์ โดยปรับปรุงวิธีการเรียน
- 1.4 ผู้เรียนสามารถสร้างความสำเร็จด้วยตนเอง
- 1.5 ทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาฟิสิกส์

2. คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่เรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

อุทัย เพชรช่วย (2527 : 64) ได้ศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในเรื่อง เศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่สอนโดยกลุ่มเพื่อนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงปานกลาง และสอนโดยครู พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.5

จากเอกสารและงานวิจัยสรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเป็นการกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา

4.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

4.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

แกสตา และคนอื่นๆ (Gazda and Others. 1977 :10) ได้สรุปผลงานของนักศึกษาลายๆ ท่าน ที่ได้ศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับบรรยากาศภายในห้องเรียน ซึ่งมีผู้ศึกษาดังต่อไปนี้ วิทฮอลล์ (withall. 1949)

เฟลนเดอร์ส (Farnders. 1951) เพอร์กิน (Perkin. 1951) วิทฮอลล์และเลวิส (Withall and Lewis. 1963) สรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมของครูเป็นผู้กำหนดที่สำคัญของการสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียน
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อจิตใจของนักเรียน
3. การปฏิบัติของครูต่อนักเรียน จะมีผลต่อเจตคติของนักเรียนที่มีต่อสังคม และการปฏิบัติของนักเรียนต่อบุคคลอื่น นั่นคือ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องมนุษย์สัมพันธ์นั่นเอง

ครูเป็นผู้ที่ทำให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ต้องการ วิธีการสอนของครูเป็นการสร้างเสริมความรู้ให้สมบูรณ์เป็นแบบฉบับแก่นักเรียน และเป็นการวางเงื่อนไขว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรปฏิบัติ ซึ่งเบลเลคได้แบ่งพฤติกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนระหว่างครูและนักเรียนเป็น 2 ประเภท คือ (ซูศรี เอมละทอง. 2525 : 23 ; อ้างอิงจาก Bellack. 1963)

1. พฤติกรรมทางวาจา (Verbal Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ครูและนักเรียนแสดงออกเพื่อสื่อความหมายระหว่างกันโดยการพูด

2. พฤติกรรมที่ไม่ใช่ทางวาจา (Non-Verbal Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ครูและนักเรียนไม่ได้แสดงออกทางวาจา แต่เป็นการแสดงออกทางท่าทาง เช่น การเขียน การพยักหน้าหรือ สันนิษฐาน เป็นต้น

➤ วิจัย วงษ์ใหญ่ (2528 : 83-87) ได้กล่าวถึงพื้นฐานที่จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศใน ชั้นเรียน นั้นได้แก่

1. การยอมรับผู้เรียนในฐานะบุคคล (Respect as a Person) คือการยอมรับความ แตกต่างระหว่างบุคคล ความจริงใจระหว่างครูและศิษย์ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนมีแต่ความก้าวร้าว แข่งขัน ความกดดัน อคติ เอาัดเอาเปรียบ ย่อมไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์

2. การสื่อสารแบบเปิด (Open Communication) การสื่อสารแบบเปิดที่อยู่ในบรรยากาศของการยอมรับเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม พฤติกรรม แนวคิดของแต่ละบุคคลที่มีภูมิหลังที่ต่างต่างกัน รวมทั้งการฟังอย่างมีประสิทธิภาพในชั้นเรียนที่ตอบสนอง การปฏิบัติทางด้านความรู้สึก คุณลักษณะ ค่านิยม การเสาะ แสวงหาความเป็นตัวของตัวเองจะเกิดขึ้นจากเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองได้ และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

4.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

มาร์แชล (Marshall. 1974 : 773-775) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมที่จะช่วยเสริมการเรียนรู้ในด้านการพยาบาลที่เมืองบอสตัน ในปี 1974 พบว่าสิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านการพยาบาล

คือ อาจารย์พยาบาลจะต้องเข้าถึงนักศึกษา และยอมรับว่าสัมพันธภาพเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ของนักศึกษา ต้องเข้าใจสภาพเศรษฐกิจของนักศึกษาแต่ละคน เข้าใจความต้องการ ความแตกต่างของนักศึกษา รวมถึงการปฏิบัติตนต่อนักศึกษาด้วย

งานวิจัยในประเทศ

รัตนา ศิริพานิช (2531 : 6) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต พบว่า นักศึกษามีปัญหาในการปรับตัวด้านการเรียนการสอนมากที่สุด คือ ความรู้สึกแข่งขันในทางการเรียน วิตกกังวลมากเกี่ยวกับการเรียน โดยรู้สึกว่าแบ่งเวลาไม่ถูก และรู้สึกว่าตนเองไม่อบอุ่นไม่มั่นคงในสภาพการเรียน รองลงมาคือ ปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน คือความรู้สึกว่าเพื่อนไม่จริงใจต่อกัน ส่วนปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์มีน้อยที่สุด ข้อที่นักศึกษารู้สึกว่าควรมีการปรับตัวมากที่สุด รู้สึกว่าตนเองขาดความเป็นกันเองกับอาจารย์

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า พฤติกรรมของครูมีส่วนสำคัญในการสร้างบรรยากาศการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน มีอิทธิพลต่อจิตใจของนักเรียน รวมทั้งมีผลต่อเจตคติของนักเรียนที่มีต่อสังคมและการปฏิบัติของนักเรียนต่อบุคคลอื่น ดังนั้นครูนอกจากจะต้องมีความรู้เรื่องเนื้อหาที่สอนแล้ว ต้องมีทักษะทางสัมพันธภาพที่ดีด้วย

4.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

4.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

นิวคอมป์ (1962 : 79) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อนิสิตในระดับอุดมศึกษาทั้งในด้านทัศนคติ ทักษะ ความสามารถ และบุคลิกภาพของนิสิต

ฮิวทลีย์ และเกรซ (ประสาน อุฬารธรรม.2535 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Wheatley and Grace. 1965) กล่าวว่า นักศึกษากับกลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ โดยเฉพาะในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งนักศึกษาต้องเปลี่ยนสภาพแวดล้อมใหม่ ต้องเปลี่ยนเพื่อนใหม่ นักศึกษาต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

เฮอร์ลิค (ประสาน อุฬารธรรม.2535 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Hurlock. 1975) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนนักศึกษาเป็นสภาพแวดล้อมอย่างหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีความเจริญงอกงามทั้งสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ การปรับตัวเข้ากับเพื่อน การสร้างบรรยากาศแห่งการเป็นมิตร ก่อให้เกิดพลังสร้างสรรค์ และความก้าวหน้าให้กับตนเองและสังคม

ประกอบ คุปรัตน์ (2525 : 179-180) ได้สรุปความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อนิสิตไว้ว่า เพื่อสามารถให้กำลังใจในเรื่องทั่วไป ซึ่งไม่สามารถหาได้จากอาจารย์และชั้นเรียน เพื่อนร่วมกลุ่ม

สามารถช่วยเหลือเกื้อหนุนในด้านกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการได้ กลุ่มเพื่อนสามารถช่วยทำให้หิติดีมีความมั่นใจและพอใจในตนเองยิ่งขึ้น และเพื่อนยังช่วยทำหน้าที่ในการฝึกการเข้าสังคมกับหิติดและช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจะส่งผลในการช่วยเหลือกันระหว่างการทำงานได้

ผ่องศรี เกียรติเลิศนา (2526 : 106) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของเพื่อน หรือกลุ่มเพื่อนที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพของนักศึกษา

จินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 61) กล่าวถึง กลุ่มเพื่อนว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิ-พลต่อการเรียนการสอนอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เพราะสังคมในสถาบันการศึกษาจะมีการรวมตัวหรือ จับกลุ่มกันของนักศึกษาซึ่งลักษณะของกลุ่มจะมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้ากลุ่มเพื่อนมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนจะมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีไปด้วย

4.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

งานวิจัยในประเทศ

กอสลิน (Gopslin. 1962 : 283-286) ได้ทำการวิจัยพบว่า เด็กที่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนจะมีลักษณะคล่องแคล่ว ว่องไว สนใจต่อสิ่งรอบตัว ร่าเริง เข้ากับคนง่าย เชื่อมมั่นในตนเอง ไวต่อความรู้สึกและสนใจผู้อื่น

เดวิด (David. 1971 : 5789-A) พบว่า นักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมาก มีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธระหว่างเพื่อนในชั้นน้อย สำหรับกลุ่มที่มีบรรยากาศก้าวร้าว มีความคับข้องใจและมีการขัดแย้งสมาชิกจะมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาทำให้การเรียนการสอนไม่ค่อยได้ผล

งานวิจัยในประเทศ

ประสาน อุฬารธรรม (2525 : 78-81) ศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เห็นว่า ลักษณะสภาพแวดล้อมในสถาบันด้านการสังคมในกลุ่มเพื่อนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และประเด็นสำคัญที่ต้องพัฒนาคือ นักศึกษามีความผูกพันกับแผนกวิชาของตนมากเกินไป ซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อการทำกิจกรรมส่วนรวม และมีข้อเสนอแนะว่า วิทยาเขตควรจัดกิจกรรมระหว่างแผนกให้มากและให้มีความต่อเนื่อง

สว่างจิต ศรีระชา (นิพนธ์ วรรณเวช. 2538 : 81 ; อ้างอิงมาจาก สว่างจิต ศรีระชา.2528) ศึกษาชีวิตนักศึกษาขอนแก่น พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์สนิทสนมในกลุ่มเพื่อนที่เป็นนักศึกษาด้วยกันมากกว่ากลุ่มบุคคลอื่น นอกจากนี้นักศึกษายังพักอยู่ในหอพักของสถาบันจึงมีโอกาสดพบปะและทำกิจกรรมร่วมกันเสมอ

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า เพื่อมีอิทธิพลต่อนิสิตเป็นอย่างมาก ทั้งด้านทัศนคติ แรงจูงใจ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตลอดจนการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ถ้านิสิตได้รับการยอมรับจากเพื่อน จะทำให้มีความอบอุ่นใจ มีความมั่นใจ และเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 628 คน เป็นนักเรียนชาย 297 คน และนักเรียนหญิง 331 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 510 คน เป็นนักเรียนชาย 253 คน และนักเรียนหญิง 257 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 514 คน เป็นนักเรียนชาย 236 คน และนักเรียนหญิง 278 คน รวมทั้งสิ้น 1,652 คน เป็นนักเรียนชาย 786 คน และนักเรียนหญิง 866 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 318 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 153 คน และนักเรียนหญิง 165 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane, 1967:88:887) โดยใช้ระดับชั้น และเพศ เป็นชั้น (Strata) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยจำแนกประชากรออกเป็นระดับชั้น 3 ระดับชั้น คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีนักเรียนจำนวน 628 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีนักเรียนจำนวน 510 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนจำนวน 514 คน

2. ผู้วิจัยจำแนกประชากรแต่ละระดับชั้นในข้อ 1. ตามเพศ ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 628 คน เป็นนักเรียนชาย 297 คน และนักเรียนหญิง 331 คน จากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 510 คน เป็นนักเรียนชาย 253 คน และนักเรียนหญิง 257 คน จากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 514 คน เป็นนักเรียนชาย 236 คน และนักเรียนหญิง 278 คน

3. ผู้วิจัยประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จากตารางของยามานะ (Yamane) พบว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 318 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้สัดส่วนประชากร : กลุ่มตัวอย่าง = 5 : 1 ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างได้ดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 122 คน เป็นนักเรียนชาย 58 คน และนักเรียนหญิง 64 คน จากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 97 คน เป็นนักเรียนชาย 48 คน และนักเรียนหญิง 49 คน จากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 99 คน เป็นนักเรียนชาย 45 คน และนักเรียนหญิง 54 คน

ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นและเพศ

ระดับชั้น	เพศ				รวม	
	ชาย		หญิง			
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
มัธยมศึกษาปีที่4	297	58	331	64	628	122
มัธยมศึกษาปีที่5	253	48	257	49	510	97
มัธยมศึกษาปีที่6	236	45	278	54	514	99
รวม	786	151	866	167	1,652	318

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ
ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน 9 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1. แบบสอบถามด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ฐานะทางเศรษฐกิจ
- ตอนที่ 2. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- ตอนที่ 3. แบบสำรวจบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 4. แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน
- ตอนที่ 5. แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง
- ตอนที่ 6. แบบสอบถามลักษณะสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
- ตอนที่ 7. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน
- ตอนที่ 8. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ✓
- ตอนที่ 9. แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย

ตอนที่ 1. เป็นข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่กำลังเรียน ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านส่วนตัวของนักเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามด้านส่วนตัวของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ☐ และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ครบถ้วน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. ระดับที่กำลังศึกษา

- ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 4
- ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 5
- ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 6

3. ระดับการศึกษาของบิดา

- ☐ ประถมศึกษา
- ☐ มัธยมศึกษา
- ☐ อุดมศึกษา

4. ระดับการศึกษาของมารดา

- ☐ ประถมศึกษา
- ☐ มัธยมศึกษา
- ☐ อุดมศึกษา

5. รายได้ของผู้ปกครองของนักเรียนรวมกัน บาท/เดือน

ตอนที่ 2. เป็นแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสำรวจแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ อติเทพ ศรีสุธารักษ์ (อ้างอิงมาจากเบส (Base)1981:204-250) แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

1.3 ลักษณะของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านการเรียนและเรื่องทั่วไปของนักเรียน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนพอสมควร
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับการกระทำของนักเรียนเลย

ตัวอย่างแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน ในเรื่อง การเรียนและเรื่องทั่วไป ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าวว่าเป็นจริงตรงกับการกระทำของ นักเรียนเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องที่ตรงกับการกระทำของนักเรียนดังนี้

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนพอสมควร
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยมาก
 ไม่จริงเลย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับการกระทำของนักเรียนเลย

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
0	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานตามแผนการที่วางไว้ทุกครั้ง					
00	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการเรียนเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังต่อไปนี้

- จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน
 จริง ให้ 4 คะแนน
 จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน
 จริงน้อย ให้ 2 คะแนน
 ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังต่อไปนี้

- จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน
 จริง ให้ 2 คะแนน
 จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน
 จริงน้อย ให้ 4 คะแนน
 ไม่จริงเลย ให้ 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล (วิเชียร เกตุสิงห์. 2528:9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก

ผู้ที่ได้คะแนน 2.34-3.66 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง

ผู้ที่ได้คะแนน 1.00-2.33 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น้อย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสำรวจบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง
บุคลิกภาพแบบเอและแบบบีแล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสำรวจบุคลิกแบบเอและบีของอัครา วงศ์วัฒนมงคล
(2537) แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องนิยามศัพท์เฉพาะ

3.3 ลักษณะของแบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
เพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับบุคลิกภาพ การทำงาน ความก้าวหน้า ความเพียรพยายามเพื่อความสำเร็จ
ในการทำงานเป็นแบบสำรวจมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี
5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนพอสมควร
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับการกระทำของนักเรียนเลย

ตัวอย่างแบบสำรวจบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสำรวจนี้เป็นแบบสำรวจบุคลิกภาพของนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับการทำงาน
ความก้าวหน้า ความเพียรพยายามเพื่อความสำเร็จในการทำงาน ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความ
ดังกล่าวเป็นจริงตรงกับการกระทำของนักเรียนเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องที่
ตรงกับการกระทำของนักเรียนดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนพอสมควร
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับการกระทำของนักเรียนเลย

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
0	ท่านรู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานของท่านดำเนินไปอย่างล่าช้า					
00	ท่านเริ่มต้นทำสิ่งใดแล้ว ต้องทำให้สำเร็จ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงที่สุด	ให้ 5 คะแนน
จริง	ให้ 4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 2 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้ 1 คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงที่สุด	ให้ 1 คะแนน
จริง	ให้ 2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 4 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้ 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล (วิเชียร เกตุสิงห์.2528:9)

ผู้ที่ได้คะแนน 36-70 มีบุคลิกภาพแบบ เอ

ผู้ที่ได้คะแนน 1-35 มีบุคลิกภาพแบบ บี

ตอนที่ 4. เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน

4.1 ศึกษาานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทัศนคติต่อการเรียน

4.2 ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนแล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยผู้วิจัยศึกษามาจากแนวความคิดของวทีพรรณ สุฐาปัญญากุล (2541 : 148-153) และปิยภาณูญ์ กิจอุดมทรัพย์ (2539 : 101-104) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นมา 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

4.3 ลักษณะของแบบสอบถามทัศนคติของนักเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน

ก. ด้านความคิด

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความคิดของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดของท่านมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดของท่านบางครั้ง และบางครั้งก็ไม่ตรงกับความคิดของท่าน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดของท่านมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0	การเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการเรียนที่สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคม					
00	ผู้ที่เรียนจบในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหางานทำได้ง่าย					

ข. ด้านความรู้สึก

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านบางครั้ง และบางครั้งก็ไม่ตรงกับความรู้สึกของท่าน
น้อย	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าสนใจที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย					
00	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ					

ค. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่าน ดังนี้

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่านทุกครั้ง
บ่อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่านบ่อยมาก แต่ไม่ทุกครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่านบ้างและบางครั้งก็ไม่ตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่าน
นานๆ ครั้ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่านน้อยครั้ง
น้อยครั้งที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่านน้อยครั้งจนเกือบจะไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
0	ข้าพเจ้าไม่มีความกระตือรือร้นในขณะที่เรียนเลย					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มากที่สุด	เป็นประจำ	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	มาก	บ่อยครั้ง	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ปานกลาง	บางครั้ง	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	น้อย	นานๆ ครั้ง	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	น้อยครั้งที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มากที่สุด	เป็นประจำ	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	มาก	บ่อยครั้ง	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ปานกลาง	บางครั้ง	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	น้อย	นานๆ ครั้ง	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	น้อยครั้งที่สุด	ให้	5	คะแนน

การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์.2528:9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง มีทัศนคติปานกลางต่อการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง มีทัศนคติทางลบต่อการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 5. เป็นแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

5.1 ศึกษาวิทยานิพนธ์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความคาดหวังของผู้ปกครอง แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองของ อรุณขันธ์กัณธิ์ แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องนิยามศัพท์เฉพาะ

5.3 ลักษณะของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครอง เป็นแบบสำรวจมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของนักเรียนพอสมควร
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของนักเรียนน้อยมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับกรกระทำของนักเรียนเลย

ตัวอย่างแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองของนักเรียน ขอให้
นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าวเป็นจริงตรงกับกรกระทำของนักเรียนเพียงใด แล้วตอบโดย
ทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องที่ตรงกับกรกระทำของนักเรียนดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนพอสมควร
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนเลย

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
0	ผู้ปกครองของนักเรียนต้องการให้นักเรียน ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงที่สุด	ให้ 5 คะแนน
จริง	ให้ 4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 2 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้ 1 คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงที่สุด	ให้ 1 คะแนน
จริง	ให้ 2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 4 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้ 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล (วิเชียร เกตุสิงห์.2528:9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง ผู้ปกครองมีความคาดหวังมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง ผู้ปกครองมีความคาดหวังปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง ผู้ปกครองมีความคาดหวังน้อย

ตอนที่ 6. เป็นแบบสอบถามสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

6.1 ศึกษาปริมาณศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

6.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ของเสาวรัตน์ จุลรัตน์ (2535)

และพุทธิพย วงศ์พานิช (2533) ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

6.3 ลักษณะแบบสอบถามสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดของท่านจริงที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดของท่านจริง
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดของท่านบางครั้ง บางครั้งก็ไม่ตรง
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดของท่านมาก
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
0	<u>ด้านบรรยากาศการเรียนรู้</u>					
	<u>สถานที่เรียน</u>					
00	อากาศในห้องเรียนถ่ายเทดี.....					
00	สภาพห้องเรียนไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
	<u>สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน</u>					
0	อุปกรณ์การเรียนการสอนที่อาจารย์ใช้มีสภาพที่ดีในการใช้งาน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริง	ให้	2	คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริง	ให้	4	คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์.2528:9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในระดับดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในระดับไม่ดี

ตอนที่ 7 เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

7.1 ศึกษาานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

7.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยผู้วิจัยศึกษามาจากแนวความคิดของ อรุณทิพา สองศิริ (2537)

7.3 ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท์ มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านบางครั้ง บางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
0	นักเรียนแสดงความเคารพคุณครูทั้งในห้องเรียนและที่อื่นๆ					
00	คุณครูรับฟังเหตุผลของนักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์.2528:9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนอยู่ในระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนอยู่ในระดับดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนอยู่ในระดับไม่ดี

ตอนที่ 8 เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

8.1 นิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

8.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยผู้วิจัยศึกษามาจากแนวความคิดของ อรทิพา ส่องสิริ (2537)

8.3 ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านบางครั้ง บางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
0	นักเรียนเป็นคนที่เพื่อนวางใจ					
00	เพื่อนอยากไปไหนมาไหนกับนักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์.2528:9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับไม่ดี

ตอนที่ 9. เป็นแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

9.1 ศึกษาานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องลักษณะมุ่งอนาคตเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

9.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตของกนกวรรณ อุ่นใจ (2535) แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องนิยามศัพท์เฉพาะ

9.3 ลักษณะของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับการคาดการณ์ไกล การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การวางแผน การรู้จักเลือกที่จะกระทำและรอคอย และความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิตด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนพอสมควร
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับการกระทำของนักเรียนเลย

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนด้าน การศึกษาและการประกอบอาชีพ ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าวว่าเป็นจริงตรงกับ การกระทำของนักเรียนเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องที่ตรงกับการกระทำของ นักเรียนดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนพอสมควร
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับการกระทำของนักเรียนเลย

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
0	ด้านการคาดการณ์ไกลและการตัดสินใจ เลือกกระทำ ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนหนังสือมีส่วนช่วยให้ ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จในอนาคต					
00	ข้าพเจ้าคิดว่าการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับ อาชีพไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
000	ข้าพเจ้าสำรวจตนเองก่อนตัดสินใจเลือก ศึกษาต่อ					
0000	ข้าพเจ้าต้องตัดสินใจเลือกอาชีพข้าพเจ้าจะ ให้พ่อแม่เลือกให้					
0	<u>ด้านการแก้ปัญหาและการวางแผน</u> ถ้าข้าพเจ้าเรียนย้อนในวิชาใดข้าพเจ้าจะหา ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชานั้น					
00	ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าจะหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ได้ที่ใด					
000	ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรจึงจะสอบ เรียนต่อในสาขาที่ตนชอบได้					
0000	ข้าพเจ้าคิดไว้แล้วว่า จะประกอบอาชีพอะไร ในอนาคต					
0	<u>ด้านการรู้จักรอคอยและมีความเพียร</u> <u>พยายามในปัจจุบันเพื่อความสำเร็จในชีวิต</u> ถ้าข้าพเจ้ามีงานทำ ข้าพเจ้าจะลาออกจาก โรงเรียน แม้ว่าข้าพเจ้าจะเรียนไม่จบ ม.6					
00	ข้าพเจ้าพยายามหาความรู้ความชำนาญ เกี่ยวกับอาชีพที่ข้าพเจ้าสนใจ					
000	ข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้าเรียนไม่เก่งเพราะมีสติ ปัญญาไม่ดี					
0000	ข้าพเจ้าพยายามหาโอกาสเรียนต่อสูงๆ เพื่อที่ จะได้ทำงานที่มั่นคงในอนาคต					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงที่สุด	ให้ 5 คะแนน
จริง	ให้ 4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 2 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้ 1 คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงที่สุด	ให้ 1 คะแนน
จริง	ให้ 2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 4 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้ 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล (วิเชียร เกตุสิงห์.2528 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00 หมายถึง มีลักษณะมุ่งอนาคตมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66 หมายถึง มีลักษณะมุ่งอนาคตปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33 หมายถึง มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

✓ การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. หาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ของแบบสอบถาม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้

2. หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ นำคะแนนของกลุ่มที่สูงและต่ำ มาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test เลือกข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย ได้ผลดังนี้

- 2.1 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีทั้งหมด 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.737 – 7.947
- 2.2 แบบสำรวจบุคลิกภาพ มีทั้งหมด 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง -1.368 – 6.907
- 2.3 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน มีทั้งหมด 29 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.414 – 10.097
- 2.4 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง มีทั้งหมด 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 5.559 – 10.761
- 2.5 แบบสอบถามลักษณะสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีทั้งหมด 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.577 – 8.631

- 2.6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน มีทั้งหมด 14 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.673 – 9.265
- 2.7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีทั้งหมด 6 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 4.432 – 9.662
- 2.8 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต มีทั้งหมด 22 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.740 – 13.120

3. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้เฉพาะข้อที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2 ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ผลดังนี้

- 3.1 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีทั้งหมด 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7541
- 3.2 แบบสำรวจบุคลิกภาพ มีทั้งหมด 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8022
- 3.3 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน มีทั้งหมด 29 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7642
- 3.4 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง มีทั้งหมด 11 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8851
- 3.5 แบบสอบถามลักษณะสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีทั้งหมด 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7819
- 3.6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน มีทั้งหมด 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7861
- 3.7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีทั้งหมด 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7939
- 3.8 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต มีทั้งหมด 22 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8800

วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว ซึ่งเป็นโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาต และเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 318 ฉบับไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 16 กรกฎาคม - 31 กรกฎาคม 2546 ได้แบบสอบถามคืนมาครบทุกฉบับ
3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ ผู้วิจัยนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2536 : 239 – 140)
 - 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2536 : 132 – 133)
3. สถิติที่ใช้วิเคราะห์สมมติฐาน
 - 3.1 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
 - 3.2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรอิสระทั้งหมด 19 ตัว ตัวแปรตาม คือ ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Beta	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F – distribution
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	Sum of Square
MS	แทน	Mean Square
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าพารามิเตอร์
df	แทน	Degree of freedom
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ t – distribution
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
Y	แทน	ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน
$\hat{Y}$	แทน	ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
X_1	แทน	เพศชาย
X_2	แทน	เพศหญิง
X_3	แทน	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
X_4	แทน	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

X_5	แทน	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
X_6	แทน	การศึกษาของบิดาระดับประถมศึกษา
X_7	แทน	การศึกษาของบิดาระดับมัธยมศึกษา
X_8	แทน	การศึกษาของบิดาระดับอุดมศึกษา
X_9	แทน	การศึกษาของมารดาระดับประถมศึกษา
X_{10}	แทน	การศึกษาของมารดาระดับมัธยมศึกษา
X_{11}	แทน	การศึกษาของมารดาระดับอุดมศึกษา
X_{12}	แทน	รายได้ของบิดามารดา
X_{13}	แทน	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
X_{14}	แทน	บุคลิกภาพ
X_{15}	แทน	ทัศนคติต่อการเรียน
X_{16}	แทน	ความคาดหวังของผู้ปกครอง
X_{17}	แทน	สิ่งแวดล้อมทางการเรียน
X_{18}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน
X_{19}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปคิดค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. การค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับชั้นเรียน ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา รายได้ของบิดา มารดา

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ทัศนคติต่อการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง สิ่งแวดล้อมทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพศ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา

การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา รายได้ของบิดามารดา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพทัศนคติต่อการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง สิ่งแวดล้อมทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยของพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับชั้นเรียน ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา รายได้ของบิดามารดา ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับชั้นเรียน ระดับการศึกษาของบิดา และระดับการศึกษาของมารดา

ตัวแปร		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	151	47.5
	หญิง	167	52.5
	รวม	318	100.0
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา	ม.4	122	38.4
	ม.5	97	30.5
	ม.6	99	31.1
	รวม	318	100.0
ระดับการศึกษาของบิดา	ประถมศึกษา	48	15.1
	มัธยมศึกษา	162	50.9
	อุดมศึกษา	108	34.0
	รวม	318	100.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร		จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาของมารดา	ประถมศึกษา	50	15.7
	มัธยมศึกษา	153	48.1
	อุดมศึกษา	115	36.2
	รวม	318	100.0

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่ามีจำนวนเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.5 และมีเพศชายคิดเป็นร้อยละ 47.5 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีมากที่สุดถึงร้อยละ 38.4 รองลงมาคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 31.1 และอันดับสุดท้ายคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 30.5 บิดาส่วนใหญ่ของนักเรียนที่มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 48.1 รองลงมาคือบิดาของนักเรียนที่มีระดับการศึกษาชั้นอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 36.2 และอันดับสุดท้ายบิดาของนักเรียนที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 15.7

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ทักษะคิดต่อการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง สิ่งแวดล้อมทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ รายได้ของบิดามารดา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ทักษะคิดต่อการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง สิ่งแวดล้อมทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	S	การแปลผล
X ₁₂ รายได้ของบิดามารดา	318	25,155.53	14,162.53	น้อย
X ₁₃ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	318	3.1256	.4395	ปานกลาง
X ₁₄ บุคลิกภาพ	318	2.8742	5.5672	บุคลิกภาพแบบ A
X ₁₅ ทักษะคิดต่อการเรียน	318	3.5167	.4391	ปานกลาง
X ₁₆ ความคาดหวังของผู้ปกครอง	318	3.8868	.7869	มาก
X ₁₇ สิ่งแวดล้อมทางการเรียน	318	3.2270	.5112	ดีพอใช้
X ₁₈ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน	318	3.3470	.4273	ดีพอใช้

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	S	การแปลผล
X_{19} สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	318	3.6431	.5592	ดีพอใช้
Y ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน	318	3.6344	.5640	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า รายได้ของบิดามารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการน้อย นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง มีบุคลิกภาพแบบ A มีทัศนคติต่อการเรียนปานกลาง ผู้ปกครองของนักเรียนมีความคาดหวังสูง สิ่งแวดล้อมทางการเรียนดีพอใช้ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้ และนักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพศ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา รายได้ของบิดามารดา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ทัศนคติต่อการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง สิ่งแวดล้อมทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา รายได้ของบิดามารดา แรงจูงใจไปสมัครงาน บุคลิกภาพ
ทัศนคติต่อการเรียน ความคาดหวังของการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	X14	X15	X16	X17	X18	X19	Y
X1	1.000	-1.000**	-.063	.067	-.003	.034	-.168**	.173**	.051	-.197**	.166**	.053	.064	.004	.064	.082	-.021	.024	.020	.077
X2		1.000	.063	-.067	.003	-.034	.168**	-.173**	-.051	.197**	-.166**	-.053	-.064	-.004	-.064	-.082	-.021	-.024	-.020	-.077
X3			1.000	-.536	-.498**	.009	-.093	.091	.157**	-.141*	.028	.226**	.260**	.108	.164**	.167**	.115*	.132*	.155**	.182**
X4				1.000	-.465**	.000	.027	-.028	-.067	.000	.051	-.008	-.100	-.120*	-.020	.025	-.074	.003	.026	-.024
X5					1.000	-.009	.070	-.067	-.096	.148**	-.082	-.259**	-.170**	.010	-.151**	-.202**	-.044	-.142*	.189**	-.166**
X6						1.000	-.430**	-.302**	.494**	-.090	-.281**	.231**	.065	.093	-.006	-.107	-.002	-.034	-.035	-.051
X7							1.000	-.731**	-.112*	.567**	-.505**	-.277**	-.167**	-.153**	-.68	.001	.004	-.046	-.043	-.057
X8								1.000	-.255**	-.531**	.745**	.467**	.127*	.091	.377	.080	-.003	.075	.072	.089
X9									1.000	-.416**	-.325**	-.143*	.132*	.095	.122*	.100	.048	.041	.044	.083
X10										1.000	-.725**	-.359**	-.136*	-.125*	-.112*	-.152**	-.053	-.112*	-.123*	-.134*
X11											1.000	.482**	.040	.058	.024	.082	.019	.086	.094	.076
X12												1.000	.177**	.087	.104	.124*	.031	.134*	.222**	.104
X13													1.000	.441**	.583**	.436**	.286**	.408**	.256**	.531**
X14														1.000	.408**	.126*	.143*	.280**	.198**	.341**
X15															1.000	.620**	.247**	.407**	.045**	.076**
X16																1.000	.325**	.345**	.342**	.735**
X17																	1.000	.376**	.184**	.342**
X18																		1.000	.494**	4.15**
X19																			1.000	.442**
Y																				1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีตัวแปร 8 ตัวแปร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_{13}) บุคลิกภาพ (X_{14}) ทักษะคิดต่อการเรียน (X_{15}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{16}) สิ่งแวดล้อมทางการเรียน (X_{17}) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{19})

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีตัวแปร 1 ตัวแปร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_6)

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีตัวแปร 1 ตัวแปร คือ การศึกษามารดาระดับมัธยมศึกษา (X_{10})

ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 9 ตัวแปร ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง ($X_1 - X_2$) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_4) การศึกษาของบิดาทุกระดับ ($X_6 - X_8$) การศึกษาของมารดาระดับประถมศึกษา (X_9) การศึกษาของมารดาระดับอุดมศึกษา (X_{11}) รายได้ของบิดามารดา (X_{12})

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยของพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	5	72.091	14.418	156.572**
Residual	312	28.731	.0920	
Total	317	100.822		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยของพหุคูณ พบว่าลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสัมพันธ์เชิงทางบวกกับตัวแปร 5 ตัว ดังแสดงในตาราง 6 ตาราง 6 แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการวิเคราะห์การถดถอยของพหุคูณแบบ Stepwise

ตัวแปร	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₅	.521	.056	.405	.760 ^a	.577	431.880**
X ₁₅ X ₁₆	.295	.029	.411	.831 ^b	.691	351.954**
X ₁₅ X ₁₆ X ₁₉	.107	.034	.106	.838 ^c	.702	246.504**
X ₁₅ X ₁₆ X ₁₉ X ₁₄	.0942	.003	.093	.843 ^d	.710	191.576**
X ₁₅ X ₁₆ X ₁₉ X ₁₄ X ₁₇	.0834	.036	.076	.846 ^e	.715	156.572**
	a	=	-.604			
	R	=	.846e			
	R ²	=	.715			
	SE	=	.3035			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์โดยการนำตัวสมการพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุดเข้ามาในสมการทีละตัวตามลำดับ พบว่าตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเรียงลำดับตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุดไปถึงน้อยที่สุด ได้แก่ ทศนคติต่อการเรียน (X₁₅) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X₁₆) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₁₉) บุคลิกภาพ (X₁₄) สิ่งแวดล้อมทางการเรียน (X₁₇) สามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนได้ถึงร้อยละ 71.5

ในการสร้างสมการพยากรณ์ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -.604 + .521 X_{15} + .295 X_{16} + .107 X_{19} + .0942 X_{14} + .0834 X_{17}$$

สมการการพยากรณ์ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .405 X_{15} + .411 X_{16} + .106 X_{19} + .093 X_{14} + .076 X_{17}$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม กับลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านส่วนตัว ครอบครัว และสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุงอนาคตของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ตัวแปรด้านส่วนตัว ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 628 คน เป็นนักเรียนชาย 297 คน และนักเรียนหญิง 331 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 510 คน เป็นนักเรียนชาย 253 คน และนักเรียนหญิง 257 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 514 คน เป็นนักเรียนชาย 236 คน และนักเรียนหญิง 278 คน รวมทั้งสิ้น 1,652 คน เป็นนักเรียนชาย 786 คน และนักเรียนหญิง 866 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 318 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 151 คน เป็นนักเรียนหญิง 167 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1967: 88: 887) โดยใช้ระดับชั้น และเพศเป็นชั้น (Strata)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ของ เพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3. วิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุงอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีตัวแปร 8 ตัวแปร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_{13}) บุคลิกภาพ (X_{14}) ทักษะคิดต่อการเรียน (X_{15}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{16}) สิ่งแวดล้อมทางการเรียน (X_{17}) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{19})

2. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุงอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีตัวแปร 1 ตัวแปร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_5)

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุงอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีตัวแปร 1 ตัวแปร คือ การศึกษาของมารดา ระดับมัธยมศึกษา (X_{10})

3. ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุงอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 9 ตัวแปร ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง ($X_1 - X_2$) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_4) การศึกษาของบิดาทุกระดับ ($X_6 - X_9$) การศึกษาของมารดา ระดับประถมศึกษา (X_9) การศึกษาของมารดา ระดับอุดมศึกษา (X_{11}) รายได้ของบิดามารดา (X_{12})

4. ตัวแปรที่ส่งผลต่อลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปหาตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด มี 5 ตัวแปร ได้แก่ ทักษะคิดต่อการเรียน (X_{15}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{16}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{19}) บุคลิกภาพ (X_{14}) สิ่งแวดล้อมทางการเรียน (X_{17}) ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของลักษณะมุงอนาคตของนักเรียน ได้ร้อยละ 71.5

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ของ เพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3. วิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุงอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีตัวแปร 8 ตัวแปร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_3) แรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ (X_{13}) บุคลิกภาพ (X_{14}) ทศนคติต่อการเรียน (X_{15}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{16}) สิ่งแวดล้อมทางการเรียน (X_{17}) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{19})

2. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุงอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีตัวแปร 1 ตัวแปร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_5)

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุงอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีตัวแปร 1 ตัวแปร คือ การศึกษาของมารดา ระดับมัธยมศึกษา (X_{10})

3. ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุงอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 9 ตัวแปร ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง ($X_1 - X_2$) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_4) การศึกษาของบิดาทุกระดับ ($X_6 - X_9$) การศึกษาของมารดาในระดับประถมศึกษา (X_8) การศึกษาของมารดาในระดับอุดมศึกษา (X_{11}) รายได้ของบิดามารดา (X_{12})

4. ตัวแปรที่ส่งผลต่อลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปหาตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด มี 5 ตัวแปร ได้แก่ ทศนคติต่อการเรียน (X_{15}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{16}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{19}) บุคลิกภาพ (X_{14}) สิ่งแวดล้อมทางการเรียน (X_{17}) ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของลักษณะมุงอนาคตของนักเรียน ได้ร้อยละ 71.5

5. สมการที่สามารถพยากรณ์ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -.604 + .521 X_{15} + .295 X_{16} + .107 X_{19} + .0942 X_{14} + .0834 X_{17}$$

5.2 สมการการพยากรณ์ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .405 X_{15} + .411 X_{16} + .106 X_{19} + .093 X_{14} + .076 X_{17}$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สรุปข้างต้น พบว่า

1. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีตัวแปร 8 ตัวแปร ได้แก่ ระดับชั้นที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_{13}) บุคลิกภาพ (X_{14})ทัศนคติต่อการเรียน (X_{15}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{16}) สิ่งแวดล้อมทางการเรียน (X_{17}) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{19}) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะมุ่งอนาคตมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพิ่งจะผ่านการสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผ่านการเลือกสาขาวิชาที่เรียนตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน และเพิ่งจะผ่านการสอบเพื่อคัดแยกห้องเรียน จึงส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในเรื่องการเรียนและสนใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในอนาคต

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของมิงค์ส (Nurmi. 1991 : 21 ; citing Monks. 1968) ที่ศึกษาเรื่องการมองอนาคตของนักศึกษาชาวเดนมาร์ก จำนวน 1,424 คน ที่มีอายุระหว่าง 14 - 21 ปี พบว่าวัยรุ่นมีความสนใจในเรื่องการเรียน การประกอบอาชีพมาก

ดังนั้นสรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก มีลักษณะมุ่ง

อนาคตมาก ทั้งนี้เพราะเมื่อนักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพื่อลักษณะมุ่งอนาคตมาก กล่าวคือ นักเรียนมีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ เรียบร้อยถูกต้อง มีความรับผิดชอบในการทำงานให้ได้ผลดี มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตน ย่อมส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้ที่คาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของผลดีและเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนปฏิบัติทางการเรียนได้ และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถสามารถนำความรู้ความสามารถที่มีมาใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพที่ดีในอนาคตได้

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเรย์เนอร์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2530 : 167 ; อ้างอิงมาจาก Teahan. 1958 : 379 - 380) ที่ศึกษาเรื่องลักษณะมุ่งอนาคต การมองโลกในแง่ดี และการมุ่งสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการของนักเรียนชายระดับมัธยมของสหรัฐอเมริกา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมมุ่งสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการสูง เป็นบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตมาก และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากด้วย

ดังนั้นสรุปได้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.3 บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีลักษณะมุ่งอนาคตมาก ทั้งนี้เพราะ เมื่อนักเรียนมีบุคลิกภาพเพื่อลักษณะมุ่งอนาคตมาก กล่าวคือ เมื่อนักเรียนรักความก้าวหน้า มีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน พยายามแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง ทำงานด้วยตนเอง ทำงานด้วยความรวดเร็ว มีความเพียรพยายามและฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อประสบความสำเร็จในการทำงาน ย่อมส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้ที่รู้จักคาดการณ์ไกล รู้จักตัดสินใจรู้จักแก้ปัญหา รู้จักวางแผน รู้จักรอคอย และมีความเพียรพยายามในการเรียน การทำงาน

ดังนั้นสรุปได้ว่าบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.4 ทศนคติต่อการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่านักเรียนที่มีทศนคติทางบวกต่อการเรียน มีลักษณะมุ่งอนาคตมาก ทั้งนี้เพราะเมื่อนักเรียนมีทศนคติต่อการเรียนเพื่อลักษณะมุ่งอนาคตมาก กล่าวคือ เมื่อนักเรียน ตั้งใจเรียน หมั่นฝึกทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ มีความสนุกสนานในบทเรียน เข้าใจบทเรียน มีความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าของวิชานั้นต่อชีวิตประจำวัน รักและชอบครู สนใจต่อการสอนของครู เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครู ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตมากด้วย

ดังนั้นสรุปได้ว่าทศนคติต่อการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.5 ความคาดหวังของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับความคาดหวังจากผู้ปกครองมาก มีลักษณะมุ่งอนาคตมาก ทั้งนี้เพราะ เมื่อผู้ปกครองตั้งเป้าหมายทางการศึกษาและการประกอบอาชีพเอาไว้ให้นักเรียน และต้องการให้นักเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จึงส่งผลให้นักเรียนวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายเกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพในอนาคต รู้จักเลือกกระทำและรอคอยผลที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตเกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพ และมีความมุ่งมั่นพยายามให้ตนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในปัจจุบันที่ดี รวมทั้งได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไปด้วย เพื่อให้มีความก้าวหน้าในชีวิต

ดังนั้นสรุปได้ว่าความคาดหวังของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.6 สิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ดี ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตมาก ทั้งนี้เพราะเมื่อโรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ดี อันได้แก่ ห้องเรียนอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ขนาดของห้องเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน บริเวณห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวนต่างๆ อุปกรณ์การเรียนการสอนมีความทันสมัย และมีคุณภาพการใช้งานดี กิจกรรมในชั่วโมงเรียนช่วยสร้างความเข้าใจและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยเมื่อมีปัญหา ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งบรรยากาศในห้องเรียนมีการร่วมมือกันระหว่างเพื่อน ย่อมส่งผลให้เด็กเกิดความตั้งใจเรียน กระตือรือร้น ต้องการที่จะเรียน ต้องการที่จะทำความเข้าใจ ต้องการที่จะแสวงหาความรู้ ทำให้เด็กมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก

ดังนั้นสรุปได้ว่าสิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.7 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนที่ดีต่อกัน ส่งผลให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก ทั้งนี้เพราะ การที่ครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ครูให้ความเป็นกันเอง เอาใจใส่เด็กนักเรียน ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กนักเรียน เด็กจะมีความรู้สึกอบอุ่น มีความรู้สึกที่ดีต่อครู เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์ นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่า สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเอง และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน และคิดวางแผนเพื่ออนาคตทางด้านการเรียนและการทำงาน

ดังนั้นสรุปได้ว่าสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.8 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตมาก ทั้งนี้เพราะ เด็กที่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนจะมีลักษณะคล่องแคล่ว ว่องไว สนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว ร่าเริง เข้ากับคนง่าย เชื่อมมั่นในตนเอง ไวต่อความรู้สึกและสนใจผู้อื่น ทำให้เด็กเกิดพลังสร้างสรรค์ ขวนขวายหาความก้าวหน้าให้กับตนเอง

ดังนั้นสรุปได้ว่าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีตัวแปร 1 ตัวแปร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_9)

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีตัวแปร 1 ตัวแปร คือ การศึกษามารดาระดับมัธยมศึกษา (X_{10}) อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย ในความเป็นจริงนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ควรเป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตมาก มีความกระตือรือร้นสูง แต่ทั้งนี้เพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่เกิดความรู้สึกท้อแท้ เบื่อหน่ายต่อการเรียน เนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีหลายเรื่องที่ต้องรับผิดชอบในเวลาเดียวกัน อันได้แก่ การเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเนื้อหาในแต่ละวิชานั้นค่อนข้างยาก ยากกว่าหลักสูตรของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 การเตรียมตัวเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัย และการทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ทำให้เด็กเกิดความสับสนกังวลใจ ดังนั้นจึงพบว่าเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

ดังนั้นสรุปได้ว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 การศึกษามารดาระดับมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย ทั้งนี้เพราะเด็กมีความรู้สึกถ้าตนเองมีการศึกษาเท่ามารดาก็เพียงพอแล้ว ทำให้เด็กไม่มีความกระตือรือร้นใน

การเรียน ไม่เพียรพยายามในการแก้ปัญหาและวางแผนเกี่ยวกับการเรียน และการประกอบอาชีพในอนาคต

ดังนั้นสรุปได้ว่าการศึกษามารดาระดับมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 9 ตัวแปร ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง ($X_1 - X_2$) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_3) การศึกษาของบิดาทุกระดับ ($X_4 - X_9$) การศึกษาของมารดาระดับประถมศึกษา (X_{10}) การศึกษาของมารดาระดับอุดมศึกษา (X_{11}) รายได้ของบิดามารดา (X_{12}) อภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่า นักเรียนชายบางคนมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนมีความตั้งใจเรียน ขยันเรียน มีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จทั้งด้านการเรียนและการทำงานในอนาคต

นักเรียนชายบางคนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีความมุ่งมั่นในการเรียน ไม่มีจุดมุ่งหมายด้านการเรียนหรือการทำงานในอนาคต

นักเรียนหญิงบางคนมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีการวางแผนด้านการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคต

นักเรียนหญิงบางคนมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย อาจเนื่องมาจาก นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่มีการวางแผนด้านการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคต

3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคนมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนมีความสามารถในการคาดการณ์ไกลถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการกระทำเกี่ยวกับการศึกษา และการประกอบอาชีพ มีการตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เหมาะสม รู้จักศึกษาหาแนวทางในการแก้ปัญหาและวางแผนในการเรียน การทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพในอนาคต ส่งผลให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก

แต่บางคนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย อาจเนื่องมาจากนักเรียนไม่มีการคาดการณ์ไกลถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการกระทำของตน ไม่ศึกษาหาแนวทางในการแก้ปัญหาและวางแผนในการเรียน การทำงาน จึงส่งผลให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

3.3 การศึกษาของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่า ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาของบิดาส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตมากของนักเรียนบางคน ทั้งนี้เพราะบิดามีความรู้น้อยจึงต้องการผลักดันให้บุตรมีการศึกษาสูง มุ่งานที่ทำในอนาคต เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ส่งผลให้นักเรียนมีความเพียร

พยายามในการเรียน และมีการวางแผนด้านการเรียน การประกอบอาชีพเพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีในอนาคต

ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาของบิดาส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตน้อยของนักเรียนบางคน ทั้งนี้เพราะบิดามีความรู้น้อยจึงไม่สามารถให้การสนับสนุนด้านการเรียนแก่นักเรียนได้ ไม่สามารถให้คำแนะนำด้านการเรียน และการประกอบอาชีพในอนาคตแก่นักเรียนได้ ส่งผลให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาของบิดาส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตมากของนักเรียนบางคน ทั้งนี้เพราะบิดาดูแลเอาใจใส่บุตรเป็นอย่างดี มีความคาดหวังในตัวนักเรียนมาก ต้องการให้บุตรของตนสำเร็จการเรียนในระดับสูง เพื่อมีงานที่ดีทำในอนาคต จึงส่งผลให้เด็กมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก

แต่ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาของบิดาส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตบางคนมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย ทั้งนี้เพราะบิดาไม่มีเวลาให้กับบุตร ไม่สามารถให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการเรียน และการประกอบอาชีพในอนาคตให้แก่เด็ก ส่งผลให้เด็กมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

ระดับการศึกษาชั้นอุดมศึกษาของบิดาส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตมากของนักเรียนบางคน ทั้งนี้เพราะ บิดามีการศึกษาสูงจึงสามารถให้การแนะนำเกี่ยวกับการเรียน สามารถให้การช่วยเหลือ และร่วมมือกิจกรรมการเรียน รวมทั้งช่วยเหลือเมื่อเด็กมีปัญหา ให้ความสนใจและสนับสนุนเกี่ยวกับการเรียน เป็นแรงผลักดันให้เด็กมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก

แต่การศึกษาระดับอุดมศึกษาของบิดาส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตน้อยของนักเรียนบางคน ทั้งนี้เพราะบิดาไม่สนใจ ไม่ให้ความช่วยเหลือ และร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียน ไม่เอาใจใส่ ไม่สนับสนุนเกี่ยวกับการเรียน ทำให้เด็กขาดกำลังใจที่จะเรียน ส่งผลให้เด็กมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

3.4 การศึกษาของมารดาในระดับประถมศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่า นักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับประถมศึกษาบางคนมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก ทั้งนี้เพราะ มารดามีความคาดหวังให้นักเรียนได้รับการศึกษาสูงๆ ได้มีงานที่ดีทำในอนาคต เป็นที่นับหน้าถือตาของคนในสังคม ส่งผลให้นักเรียนมีความเพียรพยายามในการเรียน และมีการวางแผนด้านการเรียน และการประกอบอาชีพ เพื่อประสบความสำเร็จในอนาคต

แต่บางคนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย ทั้งนี้เพราะ มารดามีความรู้้อยจึงไม่สามารถให้การสนับสนุนด้านการเรียนแก่นักเรียนได้ อันได้แก่ ไม่สามารถให้คำแนะนำด้านการเรียน ด้านการวางแผนด้านการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคตแก่นักเรียนได้ จึงทำให้นักเรียนขาดลักษณะมุ่งอนาคต

3.5 การศึกษาของมารดาในระดับอุดมศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่า นักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับอุดมศึกษาบางคนมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก ทั้งนี้เพราะ มารดาให้การแนะนำเกี่ยวกับการเรียน ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียน และช่วยเหลือเมื่อเด็กมีปัญหา ให้ความสนใจ เอาใจใส่ สนับสนุนเกี่ยวกับการเรียน ทำให้เด็กมีกำลังใจในการเรียน และเป็นแรงผลักดันให้เด็กตั้งใจเรียนเพื่อประสบความสำเร็จด้านการเรียน ส่งผลให้เด็กมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก

แต่เด็กบางคนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย ทั้งนี้เพราะ มารดาไม่มีเวลาให้กับเด็ก ปล่อยปละละเลย ไม่สนใจ ทำให้เด็กรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง ขาดกำลังใจที่จะเรียน ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนและการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ส่งผลให้เด็กมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

3.6 รายได้ของบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อครอบครัวมากบางคนมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองสามารถจัดสรรสิ่งต่างๆ ให้กับนักเรียนได้ดี ไม่ว่าจะเป็นด้านอุปกรณ์การเรียน หนังสือเรียน หรือการส่งเสริมให้นักเรียนเรียนพิเศษ และการส่งเสริมให้นักเรียนเข้ารับฟังการบรรยายหรือการอบรมพิเศษ ทำให้นักเรียนเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้นในการขวนขวายหาความรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก

แต่บางคนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย ทั้งนี้เพราะ แม้ว่าผู้ปกครองจะสามารถจัดสรรสิ่งต่างๆ ให้กับนักเรียนได้ดี แต่นักเรียนนั้นไม่มีความตั้งใจเรียน หรือมีนิสัยเกียจคร้านในการเรียน ไม่ชอบศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ไม่รู้จักหาแนวทางในการแก้ปัญหา และไม่มีการวางแผนการเรียน การทำงาน ย่อมทำให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

4. ตัวแปรที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 5 ตัวแปร โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปถึงตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ทศนคติต่อการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บุคลิกภาพ และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน อภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 ทศนคติต่อการเรียน ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เพราะ ทศนคติต่อการเรียนเป็นความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนต่อวิชาต่างๆ ในหลักสูตรและต่อตัวครู เมื่อนักเรียนมีทศนคติทางบวก คือ ชอบ พอใจวิชาใด เขา ย่อมตั้งใจเรียน ขยันเรียน และจะทำงานเกี่ยวกับวิชานั้นเป็นพิเศษ หมั่นฝึกฝนทบทวนบทเรียน สม่ำเสมอ มีความสนุกสนานในบทเรียน เข้าใจบทเรียน และมีความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าของวิชานั้น ต่อชีวิตประจำวัน และถ้านักเรียนมีทศนคติทางบวกต่อครู เช่น รักและชอบครู นักเรียนจะสนใจต่อการสอนของครู ตั้งใจเรียน เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครูและการอบรมของครูเป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก ในทางตรงกันข้ามหากนักเรียนมีทศนคติ

ทางลบต่อครู ไม่ชอบวิชาที่เรียน นักเรียนจะขาดความสนใจในการเรียนไม่อยู่ในโอวาทของครู การเรียนการสอนจะประสบความล้มเหลว อาจส่งผลให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

4.2 ความคาดหวังของผู้ปกครอง ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นอันดับที่สอง ทั้งนี้เพราะ การที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการศึกษาและการประกอบอาชีพในอนาคตของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีการวางแผนในเรื่องการศึกษาและการประกอบอาชีพ และมีความเพียรพยายามในการเรียน การทำงาน เพื่อประสบความสำเร็จตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ดังนั้นจึงส่งผลให้เด็กมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก

4.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นอันดับที่สาม ทั้งนี้เพราะ หากนักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน เช่น การช่วยเหลือพึ่งพากันและกันด้านการเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใย โกลัชนิตสนทนซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน มีความตั้งใจเรียน เป็นผลให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เดวิด (David. 1971 : 5789-A) ที่ศึกษาเรื่องสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน พบว่านักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมาก มีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นน้อย สำหรับกลุ่มที่มีบรรยากาศก้าวร้าว มีความคับข้องใจและมีการขัดแย้งสมาชิกจะมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาทำให้การเรียนการสอนไม่ค่อยได้ผล

4.4 บุคลิกภาพ ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นอันดับที่สี่ ทั้งนี้เพราะ หากนักเรียนเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเอ คือบุคคลที่มีบุคลิกภาพร่าเริง ชอบแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาน้อย มีความรู้สึกเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความพยายามมากในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ทนไม่ได้อับการทำงานที่ล่าช้า ไม่ชอบการรอคอย มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้รู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย รักความก้าวหน้า ทำงานด้วยความรวดเร็ว ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตมาก

4.5 สิ่งแวดล้อมทางการเรียน ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นอันดับห้า ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้เพราะ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ดี อันได้แก่ ห้องเรียนที่อากาศถ่ายเทดี ภายในห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ขนาดของห้องเรียนเหมาะสมเมื่อเทียบกับปริมาณนักเรียน บริเวณห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวนต่างๆ เช่น เสียง กลิ่น มีปริมาณสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอเมื่อเทียบกับปริมาณนักเรียนและครูผู้สอน รวมทั้งมีความทันสมัยและคุณภาพในการใช้งานที่ดี วิธีการสอนของครู กิจกรรมในชั่วโมงเรียนช่วยสร้างความเข้าใจ และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยเมื่อมีปัญหา เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วน

ร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งบรรยากาศในห้องเรียนมีการร่วมมือกันระหว่างเพื่อน ก็จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีความเพียรพยายามในการเรียน การทำงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพในปัจจุบันและอนาคต จึงส่งผลให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งมั่นอนาคตมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว ตลอดจนนักเรียน ได้ทราบว่า มีตัวแปร 5 ตัวแปร ที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งมั่นอนาคตของนักเรียน ได้แก่ ทศนคติต่อการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บุคลิกภาพ และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน เพื่อให้ประกอบการวางนโยบายให้ครูประจำชั้น ครูแนะแนว และผู้บริหารที่จะเสริมสร้างและปลูกฝังให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งมั่นอนาคตมาก
2. เนื่องจากตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนสามารถพยากรณ์ลักษณะมุ่งมั่นอนาคตของนักเรียนได้ดีที่สุด ดังนั้นพ่อแม่และครูอาจารย์ควรร่วมกันสร้างทัศนคติต่อการเรียนที่ดีให้กับนักเรียน ให้นักเรียนมีความชอบ สนุกและมีความสุขกับการเรียน
3. เนื่องจากตัวแปรสิ่งแวดล้อมทางการเรียนสามารถพยากรณ์ลักษณะมุ่งมั่นอนาคตของนักเรียนเป็นอันดับที่ห้า ดังนั้นโรงเรียนจึงควรจัดสภาพโรงเรียนและห้องเรียนให้น่าเรียน สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย และจัดให้มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย ครบถ้วน เหมาะสมกับจำนวนครูและนักเรียน
4. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมด้านการเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีการปะทะสังสรรค์ หรือร่วมมือกับเพื่อนๆ และครู ตลอดจนผู้ปกครอง เพื่อสร้างสัมพันธที่ดีต่อกัน อันจะส่งผลให้เด็กมีลักษณะมุ่งมั่นอนาคตมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งมั่นอนาคตของนักเรียน โดยการเพิ่มตัวแปรจากที่ศึกษามาแล้ว เช่น การสนับสนุนของบิดามารดา นิสัยในการเรียน เป็นต้น
2. ควรทำการวิจัยเรื่องเดิม โดยศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งมั่นอนาคตของนักเรียน ในระดับชั้นอื่นๆ เช่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับอุดมศึกษาในสถาบันราชภัฏ หรือมหาวิทยาลัย เป็นต้น
3. ควรทำการศึกษาเพื่อพัฒนาทัศนคติทางการเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น ให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งมั่นอนาคตมาก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ อุ๋นใจ.(2535) ผลของการใช้เทคนิคการพยากรณ์ที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปริญญาโท.
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนาค.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.(2528) จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
โรฒประสานมิตร.
- กันยา สุวรรณแสง.(2533) การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : บำรุงสาสน์.
- กาญจนา คำสุวรรณ.(2524) จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทวีการพิมพ์.
- คณะกรรมการการศึกษาอบรมและดูแลเด็กวัยรุ่น.(2535) วัยรุ่งสร้างสรรค์เพื่อสังคมไทย : ข้อเสนอ
แนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาเด็กวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการการศึกษาอบรมและดูแล
เด็กวัยรุ่น.
- จรรยา สุวรรณทัต.(2531) ประมวลบทความวิชาการระหว่างปีพุทธศักราช 2526 – 2531
ฉบับอภิธานนาการครบรอบ 33 ปี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ : เยาวชนไทยกับการมุ่ง
อนาคต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จักรวาล ภูพันธ์.(2537) ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน
สถานสงเคราะห์เด็กหญิง บ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนาค.
- จันทนา นนทิก. (2533) การทดลองใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการทำงานโดยวาง
เป้าหมายสำหรับเยาวชน. ปริญญาโท กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. อุดลำนาค.
- ฉลอง ภิรมย์รัตน์.(2521) จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์.
- ชมพูนุช พงษ์ศิริ.(2535) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของ
นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนาค.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน.(2524) “ปัจจัยทางจิตสังคมกับความสันติภาพภาษาไทย,” รายงานการวิจัย ฉบับที่
23. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และงามตา นินทนนท์.(2537) “จิตลักษณะของนักเรียนวัยรุ่นในครอบครัว
ปกติ-เครียด-แตกแยก และปัจจัยปกป้อง,” วารสารจิตวิทยา. 1(2) : 20-39 .
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉก.(2520) “จริยธรรมของเยาวชนไทย,” รายงาน
การวิจัย ฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ : กรมศาสนา.

- ดารณี วงษ์อยู่น้อย.(2535) การพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยวิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม. ปรินญา
นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนเา.
- ทิพวรรณ ลิ้มสุนิรันดร์.(2535) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนเา.
- นนุช ใจน้เลิศ.(2533) การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนเา.
- ประสาธ อิศรปริดา.(2522) จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : กราฟิเคอาร์ต.
- ปิยกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์.(2540) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาลัทธิสุตร
วิชาชีพพระยะสัณ วิทาลัยสารพัตช่วง กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนเา.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.(2530) สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บัณจิตการพิมพ์.
- พนิดา ลินสุวรรณ.(2527) การเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 โรง
เรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวิชาสังคมศึกษา เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยการสอน
โดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนแบบบรรยาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อุดลำนเา.
- พรณี ชูชัย.(2522) จิตวิทยาการสอน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์.(2536) วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ
: พิงเกอร์ปรีนและมิดี.
- เพ็ญแข ประจันปัจฉินก.(2527) "ลักษณะนิสัยมุ่งอนาคต," เอกสารการสอนวิชาพัฒนาการวัยรุ่นและ
การอบรม หน่วยที่ 9-15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มาลี วิทยารัตน์.(2540) ผลของการฝึกการมุ่งอนาคตแก่เด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านบางละ
มุง จังหวัดชลบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. อุดลำนเา.
- รัตนา ประเสริฐสม.(2526) การสร้างจิตลักษณะส่งเสริมอนามัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนเา.
- วิชัย เขียดบัว.(2534) ลักษณะจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการ
ของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนเา.
- ศิรินันท์ ดำรงผล.(2532) จิตวิทยาพัฒนาการและการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- ศรีธรรม ธนะภูมิ.(2535) พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.

ศิริระพร จันทโนทก.(2538) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คณะบริหาร
ธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

สมจิตร หอไตรรงค์.(2539) ผลของการฝึกแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มี
ภูมิหลังต่างกันในการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะทางชีวสังคม. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ
: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

สิริชัย ประทีปฉาย.(2533) การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. จันทบุรี : วิทยากรูปร่างไพพรรณณี.

สุชา จันทน์เอม.(2539) จิตวิทยาทั่วไป. (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม). พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.

สุรพงษ์ ชูเดช.(2531) ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับจิตลักษณะที่สำคัญ
ของนิสิต. ปรินิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัด
สำเนา.

สุศักดิ์ หลายมาลา.(2527) "เขาสอนเด็กให้มองอนาคต," สารพัฒนาดังกล่าว. 31 : 14 – 15.

เสาวรัตน์ จุลรัตน์.(2535) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน
โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล.(2533) ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับ
บัณฑิตศึกษา. ปรินิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
อัดสำเนา.

อารี เพชรมุด.(2528) จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Benard, Haroll W. *Mental Health in the Classroom*. (1970) New York : McGraw-Hill.

Good, Carter. (1995) *Dictionary of Education*. 3rd ed, New York : McGraw-Hill.

Kliever, Wendy and Gerdi. Weidner. (1987) "Type A Behavior and Aspirations : A study of
Parents' and Children's Goal Setting," *Developmental Psychology*. 23(2) : 204 –
209.

Mc Clelland, David C. and others.(1953) *The Achievement Motives*. New York:
Appletoncentury Groffs Ing.

Mead, Robert D.(1971) "Future Time Perspective of College Students in America and
India," *Journal of Social Psychology*, 83 : 175 – 182 .

- Mischel, W.(1974) "*Processes in Delay of Gratification*," in L.Berkowitz (ed) *Advances in Experimental Social Psychology*. Vol.7 p.249 –293. New York:Academic Press.
- Moskowitz, Merle J. *General Psychology*.(1969) Boston : Houghton Mifflin Company.
- Nurmi J.E.(1991) "How Do Adolescents See Their Future? A Review of the Development of Future Orientation and Planning," *Development Review*. 11 : 1 – 5.
- Piaget, Jean. (1962) *The Moral Judgment of the Child*. New York : Collier Book.
- Pulkien, Lea. And Ronka, Anna. (1994) "Personal Control Over Development, Identity Formation and Future Orientation as Components of Life Orientation : A Development Approach," *Developmental Psychology*. 30(20) : 260 – 271.
- Sears, R.R., E.E. Maccoby and H. Lewin.(1957) *Pattern of Child Rearing*. Evanston, Illinois : Kon, Peterson Inc..
- Seginer, Rachel and Hoda Halabi. (1991) "Cross-Cultural Variations of Adolescents' Future Orientation : The Case of Israeli Druze Versus Israeli Arab and Jewish Male," *Journal of Cross Cultural Psychology*. 22(2) : 244 – 257 .
- Wechsler, David.(1958) *The Measurement and Approach of Adult Intelligence*. 4th ed. Baltimore : Willinient Willkins.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ที่ ทม 1012/4930

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗๕ มิถุนายน 2546

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวเนตรชนก พุ่มพวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ตัวแปรที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนมัธยมปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ” โดยมี อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ และ รองศาสตราจารย์เวอร์นี กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 100 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามตัวแปรที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนมัธยมปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวเนตรชนก พุ่มพวง ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-3164447 มือถือ 09-2349085

ที่ ทม 1012/4929

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ มิถุนายน 2546

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวเนตรชนก พุ่มพวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนมัธยมปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ” โดยมี อาจารย์พาสณา จุลรัตน์ และ รองศาสตราจารย์เวรณี กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 350 คน ตอบแบบสอบถามตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนมัธยมปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวเนตรชนก พุ่มพวง ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-3164447 มือถือ 09-2349085

แบบสอบถาม เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มี 9 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ตอนที่ 3 แบบสำรวจบุคลิกภาพ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 9 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึกหรือคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อใดถูกหรือผิด จึงไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนของนักเรียน ซึ่งคำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ ขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุดและตอบให้ครบทุกข้อ ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่าน

ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ให้ครบถ้วน

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ระดับชั้นที่กำลังเรียน

☐ มัธยมศึกษาปีที่ 4

☐ มัธยมศึกษาปีที่ 5

☐ มัธยมศึกษาปีที่ 6

3. ระดับการศึกษาของบิดา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษา

☐ อุดมศึกษา

4. ระดับการศึกษาของมารดา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษา

☐ อุดมศึกษา

5. รายได้ของบิดามารดาารวมกัน.....บาท/เดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนในเรื่องการเรียน

และเรื่องทั่วไป ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าวว่าเป็นความจริง ตรงกับการกระทำของนักเรียน

เพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการกระทำของนักเรียน ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้งและบางครั้งก็ไม่ตรงกับการกระทำของนักเรียน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับการกระทำของนักเรียนเลย

แบบสอบถามแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	ไม่ จริงเลย
1.	ข้าพเจ้านั่งใจทำงานตามแผนการที่วางไว้ทุกครั้ง					
2.	แม้ว่างานที่ข้าพเจ้าทำจะยากเพียงใด ข้าพเจ้าก็พยายามทำงานนั้นเต็มความสามารถ					
3.	ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ไม่ยุ่งยาก เพราะจะได้ทำให้เสร็จๆ ไป					
4.	ข้าพเจ้าชอบเรียนวิชาที่ไม่มีการบ้าน					
5.	ข้าพเจ้าส่งการบ้านตามที่ครูกำหนดทุกครั้ง					
6.	เพื่อนๆ ยอมรับว่าข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ					
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการเรียนเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ					
8.	เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนประสบความสำเร็จในเรื่องการเรียน ข้าพเจ้าก็อยากจะเป็นเช่นนั้นบ้าง					
9.	เวลาที่ทำกรบ้าน ข้าพเจ้าเลือกทำแต่ข้อที่ง่ายๆ เท่านั้น					
10.	ข้าพเจ้าบอกให้พ่อแม่ทราบ เมื่อข้าพเจ้าประสบผลสำเร็จในการเรียน					
11.	ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจในวันที่ไม่ต้องทำการบ้าน					
12.	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อ แล้วหยุดทำงานบ่อยครั้งทั้งๆ ที่ทำไปได้ไม่นาน					
13.	ข้าพเจ้าเรียนหนังสือไปวันๆ โดยไม่คาดหวังว่าจะเรียนได้สำเร็จมากนักเลย					
14.	เมื่อมีการทำงานกลุ่ม เพื่อนชอบให้ข้าพเจ้าเป็นหัวหน้ากลุ่ม					
15.	ก่อนสอบแต่ละครั้ง ข้าพเจ้าจะต้องทบทวนบทเรียนก่อนเสมอ					
16.	ข้าพเจ้าจะไม่ลงมือทำงาน ถ้าไม่จวนถึงเวลาที่กำหนดส่งงาน					
17.	ข้าพเจ้าคิดว่าคนอื่นทำงานไม่ทันใจข้าพเจ้า					
18.	ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จทุกครั้ง					

ตอนที่ 3 แบบสำรวจบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสำรวจบุคลิกภาพของนักเรียนเกี่ยวกับการทำงาน ความก้าวหน้า ความเพียรพยายามเพื่อความสำเร็จในการทำงาน ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าวว่าเป็นความจริงตรงกับการกระทำของนักเรียนเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ การกระทำของนักเรียน ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนบ้างบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับการกระทำของนักเรียนเลย

แบบสำรวจบุคลิกภาพ

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	ไม่ จริงเลย
1.	เมื่อท่านมีนัด ท่านชอบไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลา					
2.	ท่านรู้สึกโมโห ถ้ามีคนมาขัดจังหวะในขณะที่ท่านไม่สามารถ ทำสิ่งที่ท่านตั้งใจไว้ได้					
3.	ท่านคิดว่าเวลาช่างผ่านไปรวดเร็วจนไม่สามารถทำสิ่งที่ท่าน ตั้งใจไว้ได้					
4.	ท่านรู้สึกว่าเป็นการเสียเวลา ถ้าต้องไปรอซื้อของในร้านค้า ที่มีลูกค้าแน่น					
5.	ท่านจะรู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานของท่านดำเนินไปอย่างล่าช้า					
6.	ท่านเป็นคนที่เริ่มต้นทำสิ่งใดแล้วต้องทำให้เสร็จ					
7.	ท่านรู้สึกว่าท่านต้องทำสิ่งต่างๆอย่างรวดเร็วเพื่อแข่งกับเวลา					
8.	ท่านคิดว่าเพื่อนๆในกลุ่มทำงานได้ไม่ถูกใจท่าน					
9.	ท่านรู้สึกว่าท่านอยากทำกิจวัตรให้เสร็จเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	ไม่ จริงเลย
10.	ท่านรู้สึกหงุดหงิดที่ต้องเข้าคิวเพื่อรอรับบริการ เช่น ที่ธนาคาร ที่ทำการไปรษณีย์ เป็นต้น					
11.	ท่านไม่ชอบให้มีใครหรืออะไรมาขัดจังหวะการทำงานของ ท่าน					
12.	ท่านรู้สึกท้อไม่ได้ ถ้าต้องทำงานร่วมกับคนที่ทำงานอย่างขี้ไป					
13.	เพื่อนๆ ส่วนใหญ่เห็นว่าท่านเป็นคนที่จริงจังกับการทำงาน					
14.	ท่านเป็นคนที่ไม่ยอมเสียเวลาเพื่อฟังคนอื่นพูดเพื่อเจอ					
15.	ถ้าท่านต้องฟังคนที่พูดไม่รู้จบ ท่านจะรู้สึกท้อไม่ได้					
16.	ท่านชอบทำงานที่ท่านรับผิดชอบให้เสร็จก่อนกำหนดเวลา					
17.	เมื่อท่านกำลังฟังคนพูดเรื่องไร้สาระ ท่านจะรู้สึกเบื่อและหาทาง เลี้ยวออกมา					
18.	ท่านเป็นคนที่ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยความรวดเร็ว ว่องไว					
19.	เมื่อท่านต้องทำสิ่งต่างๆ ข้าจากท่านรู้สึกหงุดหงิด					
20.	ท่านมีความกระตือรือร้นในการทำงาน					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน

ก. ด้านความคิด

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน

5 ช่องที่ตรงกับความคิดของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกระทำการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกระทำการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกระทำการกระทำของนักเรียนบ้างบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกระทำการกระทำของนักเรียนน้อยมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับกระทำการกระทำของนักเรียนเลย

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
1.	ข้าพเจ้าสนใจที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา					
2.	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนในระดับอุดมศึกษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันได้					
3.	การเรียนในระดับอุดมศึกษาให้ความรู้ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น					
4.	การเรียนในระดับอุดมศึกษาช่วยให้สามารถพัฒนาด้านการศึกษาและสังคมได้ดี					
5.	การเรียนในระดับอุดมศึกษาช่วยให้ข้าพเจ้ารู้จักชีวิตและการปรับตัว					
6.	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนในระดับอุดมศึกษาทำให้ข้าพเจ้ามีบุคลิกภาพดีขึ้น					
7.	การเรียนในระดับอุดมศึกษาทำให้ข้าพเจ้ามีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น					
8.	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนในระดับอุดมศึกษาสามารถนำไปปรับพฤติกรรมตนเองได้					
9.	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนในระดับอุดมศึกษาสามารถนำไปปรับพฤติกรรมผู้อื่นได้					
10.	การเรียนในระดับอุดมศึกษาช่วยให้ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้มากขึ้น					
11.	การเรียนในระดับอุดมศึกษาทำให้ข้าพเจ้ากล้าแสดงออกมากขึ้น					
12.	การเรียนในระดับอุดมศึกษาช่วยให้ข้าพเจ้ามีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น					
13.	การเรียนในระดับอุดมศึกษาช่วยให้ข้าพเจ้ารู้จักวางแผนในการทำงานมากขึ้น					

ข. ด้านความรู้สึก

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านบางครั้ง และบางครั้งก็ไม่ตรงกับความรู้สึกของท่าน
น้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความรู้สึกของท่านน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านเลย

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	เมื่อถึงเวลาเรียนข้าพเจ้าเบื่อหน่าย ง่วงนอน ไม่อยากเรียน					
2.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่เรียนซ้ำซาก น่าเบื่อ					
3.	การเรียนเป็นเรื่องที่ยุ่งยากสำหรับข้าพเจ้า					
4.	ข้าพเจ้าไม่กล้าเป็นผู้นำในการฝึกกิจกรรมต่างๆ					
5.	ข้าพเจ้าชอบกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนการสอน					
6.	ข้าพเจ้าไม่ชอบแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน					

ค. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่าน ดังนี้

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่านทุกครั้ง
บ่อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่านบ่อยมาก แต่ไม่ทุกครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่านบ้างและบางครั้งก็ไม่ตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่าน
นานๆ ครั้ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่านน้อยครั้ง
น้อยครั้งที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่านน้อยครั้งจนเกือบจะไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อ	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	น้อยครั้ง ที่สุด
1.	ข้าพเจ้าไม่มีความกระตือรือร้นในขณะที่เรียน					
2.	ข้าพเจ้ามักนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
3.	ข้าพเจ้าไม่เคยอ่านข่าวเกี่ยวกับด้านการศึกษา					
4.	ข้าพเจ้าไม่เคยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาที่เรียน					
5.	ข้าพเจ้านำความรู้ที่ได้จากการเรียนวิชาต่างๆมาพัฒนา บุคลิกภาพของข้าพเจ้า					
6.	ขณะเรียน ข้าพเจ้าชอบคิดเรื่องอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน					
7.	ข้าพเจ้ามักค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่ข้าพเจ้ากำลังเรียน					
8.	ข้าพเจ้าไม่เคยนำความรู้ที่เรียนในวิชาต่างๆไปใช้กับชีวิต ประจำวัน					
9.	ในการทำงานกลุ่ม ข้าพเจ้าช่วยเพื่อนทำงานให้สำเร็จบรรลุ ตามเป้าหมาย					
10.	ในการทำงานกลุ่ม ข้าพเจ้าขอร้องให้ผู้อื่นออกไปนำเสนอ หน้าห้องแทน					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน
ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าว ว่าเป็นจริงตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียน
เพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียน
ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนบางครั้ง และบางครั้งก็ไม่ตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนเลย

แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	ไม่ จริงเลย
1.	ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้ามีความรู้สูงๆ					
2.	ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้าเรียนในระดับที่สูงกว่านี้					
3.	ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้าเรียนในสาขาวิชาเดียวกับ กับลูกของเพื่อนบ้าน					
4.	ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้าเรียนสูงกว่าท่าน					
5.	ผู้ปกครองไม่มีความคาดหวังเกี่ยวกับการเรียนของ ข้าพเจ้า					
6.	ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้าเรียนสูง					
7.	ผู้ปกครองคาดหวังให้ข้าพเจ้าทำงานรับจ้างอยู่กับบ้าน					
8.	ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้าเรียนในสาขาวิชาที่ สามารถประกอบอาชีพทำรายได้มากๆ					
9.	ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้าเรียนในสาขาวิชาที่ ข้าพเจ้าไม่ชอบ					
10.	ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้าเรียนได้คะแนนดี ๆ					
11.	ผู้ปกครองไม่ต้องการให้ข้าพเจ้าเรียน					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามทางด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่ง

ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด เกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่โรงเรียน

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนบางครั้ง และบางครั้ง ก็ไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อย
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเลย

แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมทางการเรียน

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	ไม่จริง	ไม่จริง ที่สุด
1.	สถานที่เรียน อากาศภายในห้องเรียนถ่ายเทดี					
2.	สภาพห้องเรียนไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
3.	ห้องเรียนคับแคบ					
4.	โต๊ะเก้าอี้ไม่พอกับจำนวนนักเรียน					
5.	สภาพห้องเรียนปราศจากกลิ่นต่างๆ เช่น กลิ่นเหม็น จากห้องน้ำ น้ำเน่าเสียจากคลอง กลิ่นขยะ กลิ่น อาหารจากโรงอาหาร					
6.	ห้องเรียนร้อนอบอ้าว					
7.	สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ครูใช้มีสภาพที่ดีในการ ใช้งาน					
8.	ห้องเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ					
9.	ห้องเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย					
10.	อาจารย์ใช้สื่อประกอบการสอนที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน เกี่ยวกับการปฏิบัติของครูที่มีต่อนักเรียน และการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อครู ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าวว่าเป็นความจริงตรงกับการกระทำของนักเรียนเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการกระทำของนักเรียน ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนบางครั้ง และบางครั้งก็ไม่ตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนเลย

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	ไม่จริง ที่สุด
1.	การปฏิบัติของครูที่มีต่อนักเรียน ครูรับฟังเหตุผลของนักเรียน					
2.	ครูสนใจนักเรียนทุกคนในห้องเรียน					
3.	ครูซักถามนักเรียนทุกคนในห้องเรียน					
4.	ครูชมเชยเมื่อข้าพเจ้าทำความดี					
5.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณครูไม่เป็นกันเองกับนักเรียน ทำให้ไม่กล้าถาม ครูเมื่อมีข้อสงสัย					
6.	เมื่อนักเรียนขอคำปรึกษาจากครูเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ครู ยินดีให้คำแนะนำแก่นักเรียน					
7.	เมื่อนักเรียนขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมพิเศษจากครู ครูก็ให้ ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมพิเศษแก่นักเรียน					
8.	เมื่อนักเรียนเจ็บป่วย ครูให้ความดูแลอย่างใกล้ชิด					
9.	ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน					
10.	การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อครู ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคำชี้แนะของครู					
11.	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนในขณะที่ครูสอน					
12.	ข้าพเจ้าส่งงานตรงตามที่ครูกำหนดเสมอ					
13.	ข้าพเจ้าไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น					
14.	ข้าพเจ้าไม่มีโอกาสซักถามข้อสงสัย					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ขอให้

นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าวว่าเป็นความจริงตรงกับการกระทำของนักเรียนเพียงใด แล้ว

ตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการกระทำของนักเรียน ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนบางครั้ง และบางครั้งก็ไม่ตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนเลย

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	ไม่จริง ที่สุด
1.	เพื่อนให้ความช่วยเหลือ ทั้งพาอาศัยซึ่งกันและกันด้านการเรียน					
2.	นักเรียนมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาหารือเกี่ยวกับการเรียนได้					
3.	นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนกับเพื่อนได้					
4.	นักเรียนกับเพื่อนทำกิจกรรมในชั้นเรียนด้วยความสามัคคี					
5.	นักเรียนกับเพื่อนไม่เคยทะเลาะกัน					
6.	เพื่อนของนักเรียนเห็นแก่ตัวไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน					

ตอนที่ 9 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนด้านการศึกษาและด้านการประกอบอาชีพ ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าวว่าเป็นจริงตรงกับการกระทำของนักเรียนเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการกระทำของนักเรียน ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนบางครั้ง และบางครั้งก็ไม่ตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนน้อยมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกและการรับรู้ของนักเรียนเลย

แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	ไม่จริง ที่สุด
1.	<u>ด้านการคาดการณ์ไกลและการตัดสินใจเลือกกระทำ</u> ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนหนังสือมีส่วนช่วยให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จในอนาคต					
2.	ข้าพเจ้าคิดว่าการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ					
3.	ก่อนที่จะข้าพเจ้าจะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อข้าพเจ้าจะศึกษารายละเอียดของสาขาวิชานั้นๆ					
4.	ข้าพเจ้าสำรวจตนเองก่อนตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ					
5.	เมื่อข้าพเจ้าต้องตัดสินใจเลือกอาชีพ ข้าพเจ้าจะให้พ่อแม่เลือกให้					
6.	ข้าพเจ้าเลือกเรียนวิชาที่เกี่ยวกับการศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพ					
7.	เมื่อมีการผิดพลาดในการทำงาน ข้าพเจ้ามักจดจำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดขึ้นอีก					
8.	<u>ด้านการแก้ปัญหาและการวางแผน</u> ถ้าข้าพเจ้าเรียนอ่อนในวิชาใดข้าพเจ้าจะหาความรู้เพิ่มเติมในรายวิชานั้น					
9.	ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าจะหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพได้ที่ใด					
10.	ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรจึงจะสอบเรียนต่อในสาขาที่ตนชอบได้					
11.	ข้าพเจ้าคิดไว้แล้วว่า จะประกอบอาชีพอะไรในอนาคต					
12.	ข้าพเจ้าวางแผนการทำงานให้สามารถส่งตามกำหนดวันเวลาได้ทุกครั้ง					
13.	ข้าพเจ้าจะเลือกเรียนสาขาวิชาที่ชอบเพื่อที่จะได้ประกอบอาชีพตามที่ตนสนใจ					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	ไม่จริง ที่สุด
14.	<u>ด้านการรู้จักรอคอยและมีความเพียรพยายามใน ปัจจุบันเพื่อความสำเร็จในชีวิต</u> ถ้าข้าพเจ้ามีงานทำ ข้าพเจ้าจะลาออกจากโรงเรียน แม้ว่าข้าพเจ้าจะเรียนไม่จบ ม.6					
15.	ถ้าข้าพเจ้าเรียนไม่เข้าใจวิชาใดวิชาหนึ่งข้าพเจ้าจะเลิก เรียนทันที					
16.	ข้าพเจ้าเรียนเพื่อให้ผ่านไปวันๆ เท่านั้น					
17.	ข้าพเจ้าพยายามหาความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับ อาชีพที่ข้าพเจ้าสนใจ					
18.	ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้กับการเรียน เพราะมีสติปัญญาไม่ดี					
19.	ข้าพเจ้าพยายามหาโอกาสเรียนต่อสูงๆ เพื่อที่จะได้ ทำงานที่มั่นคงในอนาคต					
20.	ข้าพเจ้าพยายามขยันเรียนแม้ว่าผลการเรียนใน ปัจจุบันยังไม่ดีเท่าที่ควร					
21.	ข้าพเจ้าพยายามหาโอกาสเรียนต่อสูงๆ เพื่อที่จะได้ ทำงานที่มั่นคงในอนาคต					
22.	แม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่ชอบเรียนในบางวิชา ข้าพเจ้าก็ตั้งใจ เรียนเพื่อที่จะสอบได้คะแนนดีๆ					

ภาคผนวก ข

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ลำดับ	ค่าอำนาจจำแนก t
1	3.024
2	6.586
3	3.782
4	4.999
5	5.401
6	4.733
7	4.629
8	3.651
9	5.393
10	2.737
11	3.640
12	4.511
13	3.218
14	4.264
15	7.947
16	4.773
17	2.955
18	4.927

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.7541

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสำรวจบุคคลิกภาพ

ลำดับ	ค่าอำนาจจำแนก t
1	3.332
2	-.415
3	1.017
4	2.051
5	1.640
6	5.740
7	4.352
8	-1.368
9	4.121
10	1.551
11	-.266
12	3.935
13	3.563
14	6.907
15	2.543
16	5.190
17	4.395
18	3.597
19	-1.292
20	5.126

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสำรวจเท่ากับ 0.8022

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียน

ลำดับ	ค่าอำนาจจำแนก t
1	6.423
2	8.764
3	8.222
4	10.097
5	7.429
6	7.829
7	6.158
8	8.269
9	3.318
10	6.476
11	7.415
12	7.592
13	8.554
14	5.709
15	3.333
16	7.482
17	5.401
18	2.414
19	5.879
20	5.481
21	3.577
22	5.017
23	5.317
24	2.917
25	3.526

ตาราง 9 (ต่อ)

ลำดับ	ค่าอำนาจจำแนก
	t
26	5.196
27	4.335
28	4.952
29	4.755

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.7642

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

ลำดับ	ค่าอำนาจจำแนก t
1	7.874
2	7.686
3	6.036
4	10.761
5	5.559
6	9.365
7	9.440
8	6.656
9	6.771
10	7.973
11	14.241

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8851

ตาราง 11 ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามสิ่งแวดล้อมทางการเรียน

ลำดับ	ค่าอำนาจจำแนก t
1	4.700
2	3.663
3	2.695
4	3.574
5	4.078
6	2.577
7	7.229
8	7.344
9	5.663
10	8.631

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.7819

ตาราง 12 ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

ลำดับ	ค่าอำนาจจำแนก t
1	5.724
2	8.444
3	5.013
4	9.265
5	2.846
6	7.704
7	6.546
8	5.077
9	3.171
10	4.256
11	4.578
12	2.673
13	3.744
14	3.343

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.7861

ตาราง 13 ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน
กับเพื่อน

ลำดับ	ค่าอำนาจจำแนก t
1	8.173
2	8.528
3	9.662
4	7.201
5	4.958
6	4.432

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.7939

ตาราง 14 ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

ลำดับ	ค่าอำนาจจำแนก t
1	5.834
2	5.702
3	6.004
4	7.673
5	4.383
6	3.116
7	7.733
8	5.074
9	3.488
10	2.740
11	4.688
12	4.419
13	5.950
14	6.507
15	5.624
16	6.747
17	3.167
18	5.216
19	13.120
20	8.565
21	7.680
22	5.269

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8800

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวเนตรชนก

เกิดวันที่ 25 เดือนมิถุนายน

ที่อยู่ปัจจุบัน

ชื่อสกุล พุ่มพวง

พุทธศักราช 2523

19/292 หมู่บ้านไทยสมุทร ต.บางแก้ว อ.บางพลี

จ.สมุทรปราการ 10540 โทร.02-3164447

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2538

มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

พ.ศ. 2540

มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

พ.ศ. 2544

ปริญญาตรีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2546

กศ.ม(จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร